



REFINC

**Povećanje učešća izbjeglica u
evropskim školama**

PRIRUČNIK DOBRIH PRAKSI



**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

SADRŽAJ

Uvod	4
Ko smo mi	5
DOBRE PRAKSE	6
Kulturalna osjetljivost i inkluzija	7
Program kulturalne razmjene i prijateljstva i novi pilot projekt ABC	8
Radionica različitosti i tolerancije	14
KS3 PSHE: Traženje utočišta - Stvarne priče mladih ljudi koji su izbjegli iz svojih domovina	17
Gradnja mostova: Aktivnosti inkluzije izbjeglica za školski angažman	21
Objektiv raznolikosti	24
Vodič za učitelje: “Ne samo brojevi”	28
Žive legende i mitovi	31
Radionica kulturalne orijentacije i adaptacije	33
Socijalna i emotivna podrška	37
Unutrašnja snaga	38
Vidjeti, čuti, osjetiti: 5-4-3-2-1	41
Naše priče, naša umjetnost	43
Velike ptice odrastu	46
Program Brižna srca: Sveobuhvatna emocionalna podrška učenicima izbjeglicama	48
Krugovi sigurnog prostora	51
Potrebne stvari	53
Šta bi lampa rekla?	55
Boje doma: Istraživanje identiteta	57
HeartSpaces: Njegovanje emocionalnog blagostanja i otpornosti kod učenika izbjeglica	61
Radionica za njegu zasnovanoj na traumi	64

SADRŽAJ

Jezik i komunikacija	67
Rušenje barijera: komunikacijske strategije za uspjeh	68
Projekat Giant Dolls' House	72
Višejezični program podučavanja vršnjaka	76
Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje	80
Jezičko putovanje	84
Akadska podrška	87
The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje	88
Odakle dolazim i gdje sam sada?	94
Obuka nastavnika : Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji studenata migranata i izbjeglica (1. izdanje)	97
Angažman u zajednici	102
Angažman zajednica i učenika izbjeglica	103
Krugovi dobrodošlice: Gradnja mostova kroz zajednička iskustva	107
U njihovim patikama	109
Krug pripovjedača: kulturalna razmjena kroz priče	112
Upoznajte naš tim	115
Završne riječi	117

UVOD

Trenutni obrazovni pejzaž u Evropi i šire je sve raznolikiji, sa školama koje primaju sve veći broj učenika izbjeglica koji traže sigurnost i stabilnost. Nastavnici igraju vitalnu ulogu u pomaganju ovim učenicima da se osjećaju uključeni, podržani i osnaženi da uspiju akademski i lično. Ovaj priručnik sa 30 dobrih praksi nudi osnovu za edukatore koji žele unaprijediti svoj pristup inkluziji i pozitivno utjecati na živote učenika izbjeglica.

Razvijen kroz opsežna istraživanja i uvide iz stvarnog svijeta, ovaj vodič je rezultat zajedničkih napora konzorcijuma Erasmus+ projekta „Povećanje učešća izbjeglica u evropskim školama – REFINC“, 2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694. Priručnik ističe najbolje prakse, vještine i alate koji podržavaju inkluzivno okruženje za učenje, fokusirajući se na praktične metode kao što su interaktivne igre i obrazovni video zapisi kako bi se stvorile zanimljive i povezane lekcije za učenike iz različitih sredina. Primjenom ovih praksi, nastavnici mogu njegovati okruženje u učionici koje ne samo da prihvaća raznolikost, već aktivno radi na integraciji svakog djeteta u proces učenja.

Ovdje navedene prakse namijenjene su kao alat za nastavnike i na osnovnom i na sekundarnom nivou, pružajući jasne korake koji se mogu primijeniti koji ne zahtijevaju opsežna dodatna istraživanja. Naš cilj je da olakšamo edukatorima da kreiraju inkluzivne, saosećajne i efikasne učionice. Ovaj priručnik služi kao prvi korak u našem sveobuhvatnom programu obuke i nadamo se da će postati vrijedan resurs dok radite na izgradnji bolje budućnosti za sve studente, bez obzira na njihovo porijeklo.

PARTNERI

Colegio Virgen de La Rosa

Koordinator: Altamira Lopez, altamiralopez@gmail.com

Edukopro

Lokalni koordinator: Muamer Tinjak, tmuamer@gmail.com

Smart Idea

Lokalni koordinator: Igor Razbornik,
igor.razbornik@gmail.com

JUMPIN HUB

Lokalni koordinator: Diana Goncalves,
jumpinhub@gmail.com

Life4YOU

Lokalni koordinator: Gašper Pongrac,
gapo.pongrac@gmail.com

Ornament Foundation

Lokalni koordinator: Seweryn Gutkowski,
sewg38@gmail.com

Nacionalni centar za talente

Lokalni koordinator: Aleksandra Borović,
aborovic@gmail.com



REFINC

DOBRE PRAKSE



**Co-funded by
the European Union**



REFINC

I KULTURALNA OSJETLJIVOST I INKLUZIVNOST

**PRAKSE KOJE NJEGUJU RAZUMIJEVANJE
I POŠTOVANJE RAZLIČITIH KULTURA I
PORIJEKLA**



**Co-funded by
the European Union**

DOBRA PRAKSA 1

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Ključne riječi: kulturalna razmjena, sistem prijatelja, integracija izbjeglica, inkluzija

Trajanje: U toku cijele školske godine

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Obuka za nastavnike o kulturalnoj osjetljivosti
- Obuka za nastavnike, studente izbjeglice i njihove drugare o interkulturalnoj komunikaciji i rješavanju sukoba.
- Razvoj kurikuluma kulturalne razmjene
- Identifikacija studentskih prijatelja i obuka
- Materijali za kulturalne aktivnosti (npr. tradicionalni zanati, hrana i muzika)
- Opciono: Regrutirajte i obučite dobrovoljne mentore (nastavnike, starije učenike, članove zajednice)

Pregled prakse:

Program kulturalne razmjene i prijateljstva ima za cilj integraciju učenika izbjeglica u školsku zajednicu kroz strukturirani sistem drugara uparen sa aktivnostima kulturalne razmjene. Svaki učenik izbjeglica je uparen s lokalnim učenikom "drugarom" koji im pomaže u snalaženju u školskom okruženju, pomaže u učenju jezika i nudi socijalnu podršku. Osim toga, program uključuje redovne događaje kulturalne razmjene na kojima učenici dijele aspekte vlastite kulture, kao što su tradicionalna hrana, muzika i priče.

Ciljevi:

- Unaprijediti međusobno razumijevanje i poštovanje među učenicima iz različitih kulturnih sredina.
- Olakšati usvajanje jezika i društvenu integraciju učenika izbjeglica.
- Stvorite podsticajno i inkluzivno školsko okruženje.

DOBRA PRAKSA 1

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Implementacija:

1. Obuka nastavnika: Provedite radionice o kulturalnoj osjetljivosti i inkluziji za sve nastavnike.
2. Uparivanje prijatelja: Uparite studente izbjeglice sa lokalnim učenicima na osnovu zajedničkih interesovanja i jezičnih vještina.
3. Kulturalne aktivnosti: Organizirajte mjesečne događaje kulturalne razmjene koji uključuju hranu, muziku, zanate i pripovijedanje. Uključite porodice u ove aktivnosti.
4. Praćenje i podrška: Redovno se javljajte sa prijateljima i učenicima izbjeglicama kako biste odgovorili na sve izazove i pružili dodatnu podršku po potrebi.

Praksa bi se mogla realizovati i sa obučenim tutorima, u kom slučaju obuku za tutore treba obaviti u pripremnoj fazi.

Prednosti za nastavnike/učenike:

- Nastavnici stiču vještine kulturološke osjetljivosti i inkluzivnog obrazovanja.
- Učenici izbjeglice dobijaju personaliziranu podršku i lakšu adaptaciju na novu sredinu.
- Lokalni učenici razvijaju empatiju, liderske vještine i međukulturalno razumijevanje.

Glavni izazovi:

Potencijalne jezičke barijere između učenika izbjeglica i njihovih prijatelja. Početni otpor ili nelagoda od strane nekih učenika ili roditelja. Osiguravanje dosljednosti i posvećenosti parova prijatelja tokom vremena.

DOBRA PRAKSA 1

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Strategije za prevazilaženje izazova:

- Obezbijedite dodatne resurse za jezičku podršku.
- Angažirajte roditelje kroz informativne sesije i uključite ih u kulturna dešavanja.
- Uspostavite sistem podrške za drugare, uključujući redovne prijave i povratne informacije.

U verziji sa obučenim tutorima, izazovi mogu biti:

- Pronalaženje kvalifikovanih predavača:
- Osigurajte da nastavnici imaju stručnost u predmetu i kulturalnu osjetljivost.
- Rasporedi koordinacije: Uskladite studente i nastavnike s kompatibilnom dostupnošću.

Ključni nalazi:

Ova praksa značajno poboljšava akademski učinak učenika izbjeglica, društvenu integraciju i jezičke vještine. Takođe podstiče inkluzivnije školsko okruženje, poboljšavajući opšte blagostanje i međusobno poštovanje među svim učenicima.

Istraživanja dosljedno pokazuju da programi podučavanja i mentorstva mogu značajno poboljšati akademske rezultate za studente izbjeglice, posebno u oblastima kao što su pismenost i računanje.

Linkovi na resurse:

[Obrazovni resursi UNHCR-a](#)

[Interkulturalni obrazovni resursi](#)

[Nacionalni centar za smetnje u učenju](#)

DOBRA PRAKSA 1.2

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Ovdje nudimo još jednu verziju ove prakse s nekim dodatnim resursima.

Trajanje: 9 pilot sesija: svaka po 15 dana

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

Preliminarni materijali i informacije dati su na web stranici NOVOG ABC projekta, organiziranog u 9 pilot sesija testiranja:
<https://newabc.eu/project/approach/>

Pregled prakse:

Školsko okruženje je temeljni integrativni društveni kontekst i vjerujemo da je važno uključiti zajednicu domaćina u integrativne procese migranata. Mentorski program se oslanja na participativnu metodologiju u kojoj će akteri relevantni za školu (kao nastavnici, udruženja roditelja i, uglavnom, učenici) biti uključeni u procese planiranja (npr. mentorski odnosi između portugalske i migrantske omladine) i aktivnosti (kolektivni događaji, aktivnosti obuke) koje olakšavaju integrativni proces učenika migranata.

Cilj ove pilot akcije je da se direktno odgovori na potrebe mladih izbjeglica i migranata u pogledu nedostatka integracije u školsko okruženje, a istovremeno će se podići svijest školskih aktera o njihovoj ulozi i odgovornosti za doprinos integraciji učenika migranata u školsko okruženje. škola.

Cilj ovog programa je stvaranje socijalne i emocionalne mreže podrške za ove migrante u školskom okruženju, u kojoj vlada poštovanje nekih relevantnih vrijednosti – demokratija, solidarnost, sloboda, – koja garantuje razvoj autonomije migranata, povjerenja u školske ustanove i dobrobit, te podrška interkulturalnoj razmjeni.

DOBRA PRAKSA 1.2

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Tokom pilot akcije, mladi migranti i nemigranti, kao i udruženja roditelja i nastavnici će sudjelovati u planiranju aktivnosti i bit će ohrabreni da razmisle o svojoj ulozi u procesu integracije migranata. Treninzi i refleksivni sastanci će doprinijeti razvoju društvene i građanske odgovornosti ovih aktera, vještina empatije i pridržavanja multikulturalnih vrijednosti. Metodologija ovog programa predviđa da će ovi školski akteri dobijati sve veću autonomiju u toku programa, moći da ovjekovječe njegovo postojanje u budućnosti (održivost programa).

Ovaj pilot projekt će doprinijeti rješavanju nekih ili svih sljedećih ciljeva:

- Stvoriti okruženje u kojem mladi migranti mogu biti dobrodošli i da se osjećaju sigurno da se izraze.
- Promovirati školsko okruženje i uključiti svu školsku zajednicu u proces integracije učenika migranata.
- Podići svijest u lokalnim institucijama (naime školama) o njihovoj odgovornosti u aktivnom doprinosu integrativnom procesu učenika migranata.
- Promovirati autonomiju institucija da nastave s ovim programom u budućnosti.

NOVI ABC će isporučiti devet pilot programa iz stvarnog života (provjerite ih u nastavku) za uključivanje djece i mladih imigranata u obrazovanje koje će zajedno osmisliti partneri i stakeholderi kao primjeri dobre prakse koji će biti testirani u devet uključenih zemalja u projektu. Platforma će biti kreirana kako bi se obezbijedio virtuelni prostor za razmjenu, diskusiju i komentare o ko-dizajnu, kao i procjenu i evaluaciju procesa prije implementacije i post-implementacije pilota.

DOBRA PRAKSA 1.2

Program kulturalne razmjene i prijateljstva

Prednosti za nastavnike/učenike:

Kroz model participativnog akcionog istraživanja, stakeholderi i zajednica/društvo u cjelini će biti osnaženi i nastaviti će da se čuje njihov glas, preuzimajući odgovornost za buduće akcije i čineći vidljivima i svoje potrebe i rješenja koja su kreirana zajedno kreatorima politika i donosiocima odluka.

Glavni izazovi:

Glavni izazovi će biti organizacija i implementacija dugoročnog pristupa, sa 9 pilot sesija, te angažman koji zahtijeva od učesnika u dugim periodima.

Ključni nalazi:

Novi ABC projekat se fokusira na proizvodnju niza inovativnih i efikasnih akcija ka obrazovnoj, kulturalnoj i socijalnoj inkluziji i dobrobiti djece i mladih imigranata kroz kokreativne i participativne pristupe. Da bi se ovaj cilj postigao na održiv način, jedan od glavnih ciljeva je testiranje prilagodljivosti i skalabilnosti pilot akcija u različitim projektnim zemljama kako bi se utvrdila njihova ponovljivost u različitim kontekstima tokom i nakon završetka projekta.

Svih devet pilot akcija zasnovanih na aktivnostima koje obuhvataju projekat osmišljene su sa potencijalom za replikaciju i stoga bi trebalo da budu prilagodljive za postizanje sličnih ciljeva u različitim uslovima i situacijama.

Linkovi na resurse:

[Mentorstvo za bolju integraciju](#)

DOBRA PRAKSA 2

Radionica različitosti i tolerancije

Ključne riječi: raznolikost, tolerancija, inkluzija, politike EU, interaktivno učenje

Trajanje radionice: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Projektor i kompjuter za prezentaciju
- Sveske i olovke za učesnike

Pregled prakse:

Interaktivna grupna aktivnost (30 minuta):

Scenario 1: Jezička barijera u razredu, Fatima, nova učenica, muči se sa časovima zbog lošeg poznavanja engleskog.

Tačke diskusije:

- Kako učitelj i učenici mogu podržati Fatimu?
- Koje strategije mogu poboljšati komunikaciju?

Scenario 2: Kulturalni nesporazum tokom školske priredbe John nenamjerno vrijeđa Aminu komentarom o njenoj tradicionalnoj nošnji.

Tačke diskusije:

- Kako nastavnik treba da riješi nesporazum?
- Koji koraci mogu educirati učenike o kulturološkoj osjetljivosti?

Scenario 3: Inkluzivni grupni rad: Grupni projekat o svjetskim kulturama isključuje Ling, ne vrednujući njen doprinos.

Tačke diskusije:

- Kako nastavnik može potaknuti inkluzivnu saradnju?
- Koje mjere osiguravaju da se glas svih učenika čuje?

DOBRA PRAKSA 2

Radionica različitosti i tolerancije

Scenario 4: Održavanje vjerskih praznika: Sara propušta test zbog vjerskog praznika, što utiče na njene ocjene.

Tačke diskusije:

- Kako učitelj može prihvatiti Sarin vjerski svjetonazor?
- Kakav pristup škola može zauzeti da poštuje različite vjerske običaje?

Vježba igranja uloga (40 minuta):

Scenario 1: Jezička barijera u učionici
Uloga 1: Emma - učenica koja govori engleski

Uloga 2: Marija - učenica koja govori španski sa slabijm engleskim
Scenario: Ema i Marija se bore da razumiju jedna drugu.

Scenario 2: Kulturalne razlike u bontonu u učionici

Uloga 1: David - povučeni azijski student

Uloga 2: Leila - Asertivni evropski student

Scenario: Različiti stilovi komunikacije Davida i Leile izazivaju napetost.

Scenario 3: Konflikt oko vjerskih obreda

Uloga 1: Aisha - Posti za Ramazan

Uloga 2: Mark - Nesvjestan Aishinih praksi

Scenario: Aisha se osjeća neugodno tokom ručka u razredu, a Mark insistira da se pridruži.

Pitanja i odgovori i zaključak (10 minuta): Završite sesijom pitanja i odgovora, sumirajući ključne zaključke i dijeleći materijale o kulturalnoj osjetljivosti i inkluziji u obrazovanju.

DOBRA PRAKSA 2

Radionica različitosti i tolerancije

Prednosti za nastavnike/učenike:

Polaznici stječu praktično znanje o politikama EU o toleranciji i različitosti, doživljavaju empatiju kroz interaktivne aktivnosti i uče strategije za primjenu ovih principa u obrazovnom kontekstu

Glavni izazovi:

Osiguravanje angažmana učesnika, prilagođavanje materijala različitoj publici i prevođenje znanja o politikama u praktičnu akciju u učionicama.

Ključni nalazi:

Radionice koje kombinuju pregled politike, interaktivno učenje i praktičnu primjenu mogu efikasno poboljšati razumijevanje i implementaciju principa tolerancije i različitosti od strane učesnika u obrazovanju.

Linkovi na resurse:

[Obrazovne politike i prakse za poticanje tolerancije, poštovanja različitosti i građanske odgovornosti kod djece i mladih u EU](#)

DOBRA PRAKSA 3

KS3 PSHE: Traženje utočišta - Stvarne priče mladih ljudi koji su izbjegli iz svojih domovina

Ključne riječi: razumijevanje, životne priče, identitet, percepcija

Trajanje: Aktivnost se može izvoditi na mnogo načina, tako da promijenite trajanje: jednostavno gledanje i diskusiju o filmovima, dodajte dinamiku gledanju prije i poslije (pisanja, pitanja, intervjui, debate, slike...) ili, da je napravite kompletnom i značajnom, kreirajte s vašim učenicima kratki film, koristeći priču učenika izbjeglice i osvještavajući ostatak škole o stvarnosti (film se može postaviti na školski TV ili YouTube kanal). Za to možemo pozvati druge izbjeglice koje poznajemo u našem gradu ili susjedstvu i učiniti ih dijelom projekta.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Uređaj za gledanje filmova, kamere (telefoni) za snimanje vlastitog, softver za uređivanje videa.

Pregled prakse:

Prije početka, nastavnici bi trebali voditi računa o sadržaju svakog filma, jer on sadrži elemente koji bi neku djecu mogla uznemiriti, tako da je neophodno uspostaviti sigurno okruženje za podučavanje i učenje prije gledanja nastave. Posebna pažnja će se posvetiti učenicima izbjeglicama, pazeći da budu spremni da pogledaju ove video zapise i podijele svoja iskustva. Mogu postojati i učenici koji nisu izbjeglice, ali su iskusili potrese i odvajanje od kuće ili porodice.

DOBRA PRAKSA 3

KS3 PSHE: Traženje utočišta - Stvarne priče mladih ljudi koji su izbjegli iz svojih domovina

Prethodne aktivnosti:

- Prije prikazivanja filmova, odvojite vrijeme kako biste saznali pozadinu situacije u prikazanim zemljama kako bi učenici imali kontekst
- Pitajte učenike zašto ljudi postaju izbjeglice, ili šta već znaju o izbjeglicama, i skupite njihove odgovore, na primjer, na zidu grafita. Sačuvajte zid na koji ćete se vraćati tokom buduće rasprave.
- Objasnite da je ključni razlog zašto ljudi traže azil to što su proganjeni (uskraćena osnovna prava) na osnovu spola, seksualnosti, rase, vjere, nacionalnosti ili zato što pripadaju određenoj društvenoj grupi ili imaju određena politička mišljenja koja su u suprotnosti sa politikama vlade.
- Drugi razlozi zbog kojih ljudi bježe iz svojih zemalja su rat, etničko ili političko nasilje.

Kontinualna linija:

- Napravite zamišljenu liniju preko učionice i označite krajeve: U potpunosti se slažem i Uopšte se ne slažem. Pročitajte neke izjave kao što su primjeri u nastavku i zamolite učenike da se postave na liniju ovisno o jačini njihovog odgovora na njih. Nakon gledanja filmova, ponovite aktivnost sa istim izjavama da vidite da li se učenici drugačije postavljaju.
 - Svakom bi trebao biti dozvoljen ulazak u Ujedinjeno Kraljevstvo ako bježi od rata, gladi ili progona vezanih za njihovu rasu, vjeru, spol, seksualnost ili nacionalnost
 - Izbjeglicama ne bi trebao biti dozvoljen ulazak u UK

DOBRA PRAKSA 3

KS3 PSHE: Traženje utočišta - Stvarne priče mladih ljudi koji su izbjegli iz svojih domovina

Dodatne aktivnosti:

- kreativno pisanje
- umetnički projekti
- vježbe igranja uloga zasnovane na pričama

Prednosti za nastavnike/učenike:

IKT su uvijek motivirajući način uvođenja sadržaja našim učenicima. Osim toga, to može biti lakši način da omogućimo našim učenicima izbjeglicama da počnu dijeliti svoju priču. Ako prvo nauče o drugoj djeci koja su iskusila isto što i oni, te uvide učinak koji ovi filmovi izazivaju kod njihovih vršnjaka, pričanje o njihovoj stvarnosti bit će lakše i prirodnije. Što se tiče akademskih pitanja, aktivnost radi na mnogo različitih predmetnih sadržaja: jezik, društvene nauke...

Glavni izazovi:

Naši učenici možda znaju malo ili nimalo o ovoj temi: to se može smatrati izazovom ili teškoćom, ali i načinom da se postavi zajednički početak za sve njih i podigne svijest i empatija sa svojim novim vršnjakom i njihovom situacijom.

Osim toga, moramo sačekati trenutak kada naš novi učenik bude spreman da podijeli svoju priču i da radi na tome kako bi ostalim vršnjacima pokazao stvarnost izbjeglica.

DOBRA PRAKSA 3

KS3 PSHE: Traženje utočišta - Stvarne priče mladih ljudi koji su izbjegli iz svojih domovina

Ključni nalazi:

Kao što je već rečeno, praksa će pomoći učenicima izbjeglicama na mnogo načina, a najvažnije od toga je prilika da rade na projektu sa svojim vršnjacima, da upoznaju kako škola i njegovo novo odjeljenje funkcioniraju, da budu dio radnog tima, objašnjavanje njihove stvarnosti i, možda, upoznavanje drugih učenika sa sličnim životnim karakteristikama.

Linkovi na resurse:

[Filmovi i didaktički vodič](#)

DOBRA PRAKSA 4:

Gradnja mostova: Aktivnosti inkluzije izbjeglica za školski angažman

Ključne riječi: inkluzija izbjeglica, raznolikost, izgradnja tima

Trajanje: 60-90 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Slike/posteri različitih tema (pejzaži, voće, sport)
- Selotejp
- Mobilni telefoni sa kamerama
- Prostor za šetnju i grupisanje
- Papiri i olovke za učesnike

Pregled prakse:

- Uredite učionicu ili prostor za aktivnosti tako da omogućite slobodno kretanje i interakciju. Očistite centralno područje za šetnju i grupne aktivnosti.
- Odaberite i prikažite različite slike, postere ili objekte koji predstavljaju različite teme (kao što su pejzaži, voće, slatkiši i sport) po prostoriji.
- Ukratko predstavite svrhu aktivnosti, naglašavajući inkluzivnost, razumijevanje i izgradnju tima.
- Objasnite da je aktivnost osmišljena da pomogne učenicima da se bolje upoznaju, bez obzira na njihovo porijeklo.
- Zamolite učenike da šetaju prostorom i komuniciraju neverbalno jedni s drugima, koristeći geste, izraze lica ili jednostavne radnje.
- Nakon nekoliko minuta, uputite učenike da se okupe oko slike, postera ili predmeta koji im se najviše sviđaju. Ovo pomaže formiranju grupa na osnovu zajedničkih interesa.

DOBRA PRAKSA 4:

Gradnja mostova: Aktivnosti inkluzije izbjeglica za školski angažman

- U svojim novim grupama, učenici bi trebali kreirati kolektivnu prezentaciju (poput poze ili tabele) koja odražava njihovu odabranu temu i napraviti fotografiju grupe.
- Svaka grupa predstavlja svoju prezentaciju u razredu, njegujući zajedničko razumijevanje i uvažavanje različitih interesa.
- Zatim podijelite učenike u parove, osiguravajući da svi imaju partnera. Ako neko ostane bez partnera, s njim bi se trebao upariti učitelj ili voditelj.
- U parovima, učenici naizmjenično govore o sebi, fokusirajući se na dvije stvari koje im se sviđaju ili uživaju. Mogu koristiti papir i olovku da zapišu ono što su naučili jedni o drugima.
- Nakon dijeljenja, svaki učenik uvodi svog partnera u grupu, pretvarajući se da je on. Ova aktivnost pomaže u izgradnji empatije i razumijevanja gledajući sebe kroz tuđu perspektivu.
- Završite aktivnost grupnom refleksijom, razgovarajući o tome šta smo naučili jedni o drugima i kako se, uprkos razlikama, svi mogu povezati i podržati jedni druge.
- Naglasite važnost inkluzivnosti i poštovanja u učionici, posebno za integraciju učenika izbjeglica u školsku zajednicu.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Ova aktivnost pomaže nastavnicima da shvate različite pozadine učenika, povećavajući empatiju i dinamiku učionice. Učenici grade međuljudske vještine, samopouzdanje i osjećaj pripadnosti, što je ključno za integraciju izbjeglica. Njeguje okruženje podrške i uključivanja, promovišući međusobno poštovanje i razumijevanje među svim učenicima.

DOBRA PRAKSA 4:

Gradnja mostova: Aktivnosti inkluzije izbjeglica za školski angažman

Glavni izazovi:

Prepreke mogu uključivati jezičke barijere, kulturološke razlike i nevoljkost učenika da učestvuju. Strategije za njihovo prevazilaženje uključuju korištenje vizuelnih pomagala i prevodilaca, kreiranje kulturno osjetljivih materijala i osiguravanje da su aktivnosti pristupačne i zanimljive za sve učenike. Izgradnja zajednice podrške među nastavnicima i učenicima je ključna za uspješnu integraciju i njegovanje prijatnog okruženja za učenike izbjeglice.

Ključni nalazi:

Ova praksa poboljšava društvenu integraciju i jezičke vještine, podstičući osjećaj pripadnosti kod učenika izbjeglica. Uključivanje u interaktivne aktivnosti podiže njihovo samopouzdanje, akademski učinak i dobrobit pružajući podršku, inkluzivno okruženje. Ovo pozitivno školsko iskustvo je ključno za njihov sveukupni razvoj i uspješnu integraciju u zajednicu.

Linkovi na resurse:

[Kako primiti izbjeglice u učionici](#)

DOBRA PRAKSA 5

Objektiv različitosti

Ključne riječi: kulturalna razmjena, saradnja, raznolikost

Trajanje: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Flipchart papir i markeri za brainstorming sesije
- Digitalne kamere ili pametni telefoni sa mogućnostima kamere (jedan po grupi ili učeniku, ovisno o dostupnosti)
- Papir, ljepilo, makaze, poster ploče i olovke
- Štampane slike koje predstavljaju različite kulture (opciono)
- Projektor i platno (opciono)

Pregled prakse:

"Lens of Diversity" je praktična radionica osmišljena da ohrabri učenike tinejdžere da istražuju i slave kulturnu raznolikost kroz fotografiju. Učesnici će naučiti osnovne tehnike fotografiranja, uključiti se u lov na tragove fokusiran na kulturalne elemente i saradivati na kreiranju vizualnog kolaža koji prikazuje njihove različite perspektive. Glavni ciljevi ove radionice uključuju promociju međukulturalnog razumijevanja i uvažavanja među učenicima tinejdžerima kroz fotografiju, kao i podsticanje saradnje i timskog rada u hvatanju i predstavljanju kulturalne raznolikosti.

1. Photo Scavenger Hunt (45 minuta):

Podijelite učenike u male grupe i svakoj grupi dajte listu kulturnih elemenata ili tema za fotografiranje (npr. tradicionalna hrana, odjeća, arhitektura, simboli).

DOBRA PRAKSA 5

Objektiv različitosti

- Učenici koriste digitalne kamere ili pametne telefone da istražuju školski kampus ili okolnu zajednicu, snimajući slike koje predstavljaju zadate teme.
- Potaknite učenike da kreativno razmišljaju i eksperimentišu s različitim uglovima i perspektivama dok fotografišu.

2. Refleksija i dijeljenje (30 minuta):

- Nakon što završite, ponovo se okupite kao grupa i dopustite svakoj grupi da podijeli svoje fotografije s ostatkom učenika.
- Omogućite diskusiju o značaju snimljenih slika i kulturalnoj raznolikosti koju predstavljaju.
- Podstaknite učenike da razmisle o vlastitom kulturnom porijeklu i kulturnim elementima koji im lično rezoniraju.

3. Kolaborativni vizuelni kolaž (30 minuta):

- Koristeći štampane kopije fotografija, učenici saraduju kako bi napravili vizuelni kolaž koji prikazuje raznolikost uslikanih kulturnih elemenata.
- Osigurajte alate kao što su ljepilo, makaze i ploča za poster kako biste olakšali proces pravljenja kolaža.
- Potaknite učesnike da rasporede fotografije na vizuelno privlačan i smislen način, uključujući njihova razmišljanja i uvide iz prethodne diskusije

4. Završna aktivnost: Kulturalna refleksija (15 minuta):

- Za završetak radionice pozovite učesnike da se okupe u krug i naizmjenice podijele jednu stvar koju su naučili ili cijenili o kulturalnoj raznolikosti tokom radionice.

DOBRA PRAKSA 5

Objektiv različitosti

- Podstaknite učesnike da otvoreno izraze svoje misli i osjećaje, stvarajući poticajnu i inkluzivnu atmosferu za dijeljenje.
- Omogućite kratku diskusiju o važnosti kulturnog razumijevanja i saradnje u izgradnji inkluzivnije i empatičnije školske zajednice.
- Završite radionicu zahvalivši se učesnicima na njihovom učešću i doprinosu, naglašavajući vrijednost njihovih perspektiva i iskustava u promociji kulturalne raznolikosti i međusobnog poštovanja.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Radionica promoviše timski rad i saradnju među učesnicima, što dovodi do stvaranja vizuelno upečatljive reprezentacije kulturalne raznolikosti. Učesnici razvijaju fotografske vještine i umjetnički izraz dok stječu dublje uvažavanje kulturalne raznolikosti. Nastavnici imaju priliku da vode smislene diskusije o kulturnom razumijevanju i saradnji, podstičući inkluzivnije i empatičnije školsko okruženje.

Glavni izazovi:

Glavna poteškoća može biti obezbjeđivanje pristupa adekvatnom broju digitalnih kamera ili pametnih telefona za sve učesnike. Drugi problem može biti rješavanje potencijalnih jezičkih barijera i kulturoloških osjetljivosti tokom lova na fotografije i kolaborativnog procesa pravljenja kolaža. Važna stvar je efikasno upravljanje vremenom kako bi se omogućilo smisljeno fotografisanje, razmišljanje i saradnja u vremenskom okviru od 2 sata.

DOBRA PRAKSA 5

Objektiv različitosti

Ključni nalazi:

Radionica pruža kreativnu i zanimljivu platformu za studente tinejdžere da istražuju i slave kulturnu raznolikost kroz fotografiju. Kolaborativni vizuelni kolaž služi kao opipljiva reprezentacija zajedničkih iskustava i perspektiva učesnika, promovirajući međukulturalno razumevanje i saradnju unutar školske zajednice. Učenici razvijaju fotografske vještine, umjetničko izražavanje i sposobnosti timskog rada dok stječu dublje razumijevanje i uvažavanje kulturnih razlika.

DOBRA PRAKSA 6

Vodič za učitelje: “Ne samo brojevi”

PRIRUČNIK ZA OBRAZOVNE MIGRACIJE I AZIL U EVROPI

Ključne riječi: Migracije; azil; siguran prostor za razgovor o migracijama

Trajanje: DVD + Vježbe: 50 min + 90 min + 30 min (u zavisnosti od organizacije sesija)

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- DVD čitač / projektor
- Štampani materijali iz priručnika

Pregled prakse:

“Ne samo brojevi” je vodič za nastavnike o migraciji i azilu u Evropskoj uniji osmišljen da pomogne nastavnicima i drugim edukatorima da uključe mlade ljude u informisane diskusije o ovoj temi. Pogodan je za mlade od 12 do 18 godina.

Društveni i politički značaj pitanja migracija i azila stalno je rastao u posljednje dvije decenije, tokom kojih je svijet svjedočio porastu kretanja migranata, tražilaca azila i izbjeglica. Istovremeno, problemi diskriminacije, ksenofobije i rasizma i dalje se pojavljuju, često uzrokujući tenzije u zajednicama.

Kako evropska društva postaju multikulturalnija, neophodno je osvijestiti glavne razloge koji podstiču ili tjeraju ljude da napuste svoje zemlje. Razumijevanje ovog fenomena može pomoći u promicanju poštovanja različitosti i podsticanju društvene kohezije.

DOBRA PRAKSA 6

Vodič za učitelje: “Ne samo brojevi”

PRIRUČNIK ZA OBRAZOVNE MIGRACIJE I AZIL U EVROPI

Posebno je potrebno više informacija distribuirati mladim ljudima, koji su sutrašnji donosioci političkih odluka, ali čija mišljenja o migracijama i azilu nisu uvijek zasnovana na činjeničnim i objektivnim informacijama.

Iz tog razloga, Međunarodna organizacija za migracije (IOM) i Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) udružili su se kako bi razvili i objavili ovaj novi nastavni alat, koji podstiče otvorenu i informiranu debatu o ovim kritičnim i složenim pitanjima.

Ovaj komplet alata uključuje DVD sa filmovima i portretima, kreativnim vježbama i priručnik za nastavnike, a svi su dizajnirani da uključe mlade ljude od 12 do 18 godina u informirane diskusije o migracijama i azilu.

Opšti ciljevi su poboljšanje razumijevanja pitanja migracija, promoviranje poštovanja različitosti i podsticanje društvene kohezije. Realizacija uključuje gledanje filmova, izvođenje grupnih vježbi i debata u učionici, prilagođavajući složenost i dubinu aktivnosti starosnoj grupi učenika.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Za nastavnike, priručnik nudi gotov i strukturiran resurs za rješavanje složene i aktuelne teme, dajući im fleksibilnost da prilagode aktivnosti potrebama i kontekstu svog razreda.

DOBRA PRAKSA 6

Vodič za učitelje: “Ne samo brojevi”

PRIRUČNIK ZA OBRAZOVNE MIGRACIJE I AZIL U EVROPI

Za studente, promoviše dublje i ličnije razumijevanje migranata i izbjeglica, razbijanje stereotipa i izgradnju empatije kroz stvarne priče i participativne aktivnosti.

Glavni izazovi:

Jedan od glavnih izazova je osjetljivost teme, koja se kod nekih učenika može dotaknuti ličnih pitanja ili izazvati snažne emocionalne reakcije.

Drugi izazov je osigurati uravnoteženu diskusiju s poštovanjem u učionici, posebno sa različitim mišljenjima. Osim toga, nekim nastavnicima može biti teško da pristupe ovoj temi zbog mogućeg nedostatka iskustva ili obuke o pitanjima migracija i azila.

Ključni nalazi:

Vodič za učitelje: “Ne samo brojevi” je primjer prakse za promoviranje holističkog i humaniziranog razumijevanja pitanja migracije i azila među mladima.

Kombinacijom činjeničnog obrazovanja sa ličnim iskustvima i interaktivnim aktivnostima, komplet alata olakšava smisleno učenje i promoviše vrednosti inkluzije i poštovanja različitosti. Uspješna implementacija ovog programa u školama može značajno doprinijeti izgradnji kohezivnijih i gostoljubivijih društava za sve.

Linkovi na resurse:

[Priručnik za profesora \(na portugalskom\)](#)

DOBRA PRAKSA 7

Žive legende i mitovi

Ključne riječi:

kulturalna raznolikost, integracija, klasna aktivnost, svijest o izbjeglicama

Trajanje: 45 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Osnovni pribor za pisanje, papir, olovke, olovke, bojice

Pregled prakse:

Učesnici rade u grupama od 3 ili 4 osobe (najbolje radi za maksimalno 5 grupa). Svaka grupa bira legendu ili mit popularan u njihovoj regiji. To može biti ili vrlo lokalna priča koja se čuje kod kuće ili popularna priča. Zadatak svake grupe je da ga predstavi u umjetničkom obliku (npr. crtež ili opisnom obliku). Tehnika će zavisi od uzrasta, kao i od jezičkih sposobnosti učesnika. Vrijeme: 20 minuta. Zatim svaka grupa predstavlja svoju legendu ostalim učesnicima, nakon čega slijedi diskusija koju vodi nastavnik o priči. Vrijeme: 20 minuta.

- Zašto je ova priča važna?
- Je li ova priča poznata samo lokalno ili ima multikulturalnu dimenziju?
- Koji se univerzalni zaključci mogu izvući iz toga?
- Može li neki aspekt ove priče biti od pomoći u iskustvima izbjeglica, kao što je život u stranoj zemlji, susret sa lošim ljudima, sklapanje prijateljstava, itd.?"

Sveobuhvatni cilj ove vježbe je istražiti kulturalne sličnosti i razlike između izbjeglica i učesnika koji ih ugošćuju. Podstiče razumijevanje između različitih kultura.

DOBRA PRAKSA 7

Žive legende i mitovi

Prednosti za nastavnike/učenike:

Učesnici se aktivno uključuju u zajedničke aktivnosti učenja. Učenici upoznaju lokalnu kulturu kao i kulturu izbjeglica, što dovodi do smanjenja razlika i podjela i boljeg međusobnog razumijevanja. Kognitivni aspekti su takođe važni; učeći o različitim mitovima i legendama, učenici obogaćuju svoje znanje o svijetu.

Glavni izazovi:

Za izbjeglice, jezička barijera može biti prepreka, što drugi dio vježbe, koji uključuje diskusiju, čini izazovnijim. U tom slučaju će biti potrebna pomoć nastavnika. Što se tiče prvog dijela vježbe, odabir odgovarajuće tehnike će olakšati ovaj zadatak.

Razgovor o sjećanjima vezanim za neophodnost napuštanja domovine treba da se odvija smireno i promišljeno, kako ne bi nepotrebno izazivali negativne emocije.

Ključni nalazi:

Međusobno razumijevanje i upoznavanje kultura su među ključnim faktorima koji utiču na efektivnu adaptaciju na novu sredinu. S druge strane, za izbjeglice koje dijele svoje priče, to je prilika da svojim novim kolegama predstavite sebe i svoju zemlju, ali i da zadrže vezu sa svojom domovinom. Vođenje ove diskusije i ravnopravna razmjena iskustava produbljuje inkluzivnost, raznolikost i pozitivno utiče na odnose unutar grupe učenika.

Linkovi na resurse:

[Radionice kreativnog izražavanja za djecu imigranata i izbjeglica](#)

DOBRA PRAKSA 8

Radionica kulturalne orijentacije i adaptacije

Ključne riječi: kulturalna adaptacija, orijentacija, angažman zajednice, interkulturalna razmjena

Trajanje: Početne intenzivne radionice nakon kojih slijede mjesečne sesije

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Vodiči za orijentaciju,
- aktivnosti kulturalne razmjene,
- tumači,
- edukativni materijali o lokalnoj kulturi i partnerstvo sa lokalnim kulturnim organizacijama.

Pregled prakse:

Radionice imaju za cilj upoznavanje učenika izbjeglica s lokalnom kulturom, normama i školskim okruženjem, pomažući im da se lakše prilagode. Ciljevi uključuju olakšavanje tranzicije u novi obrazovni sistem, smanjenje kulturnog šoka i promicanje međusobnog razumijevanja i poštovanja među učenicima. Aktivnosti uključuju interaktivne sesije koje pokrivaju aspekte svakodnevnog života, školske rutine i lokalne običaje, kao i programe kulturalne razmjene u kojima učenici dijele vlastitu kulturu. Podstiče se uključivanje zajednice kako bi se stvorila atmosfera dobrodošlice. Koraci implementacije uključuju početne kulturalne procjene, razvoj prilagođenog sadržaja radionice, kontinuirano prikupljanje povratnih informacija i periodična ažuriranja programa na osnovu potreba učesnika.

DOBRA PRAKSA 8

Radionica kulturalne orijentacije i adaptacije

Glavni izazovi:

Prevazilaženje kulturnih nesporazuma: Ohrabrite otvorenu komunikaciju i pružite prilike za dijalog za rješavanje i rješavanje nesporazuma.

Angažiranje roditelja: Ponudite radionice i resurse na više jezika kako biste uključili roditelje u proces kulturnog prilagođavanja.

Održavanje interesa: Varirajte formate radionica, uključite gostujuće govornike i povežite aktivnosti sa iskustvima iz stvarnog života kako biste održali angažman.

Ključni nalazi:

Ova praksa je poboljšala kulturnu svijest, olakšala glatkiju integraciju u školskom životu i ojačala veze u zajednici. Učenici navode da bolje razumiju lokalne običaje i osjećaju se sigurnije u snalaženju u novoj sredini.

Linkovi na resurse:

[Lah John pdf](#)

DOBRA PRAKSA 8

Radionica kulturalne orijentacije i adaptacije

Praksa radionica za kulturnu orijentaciju i adaptaciju ima za cilj da olakša integraciju učenika izbjeglica u novo kulturno i obrazovno okruženje. Evo detaljnijeg objašnjenja prakse:

Ciljevi:

- Upoznati studente izbjeglice s lokalnim običajima, normama i društvenim očekivanjima.
- Olakšajte tranziciju u novi školski sistem i smanjite kulturni šok.
- Podsticati međusobno razumijevanje i poštovanje između izbjeglica i lokalnih učenika.
- Povećati kulturnu svijest među nastavnicima i osobljem.

Implementacija:

1. Inicijalna procjena: Izvršite procjenu potreba kako biste razumjeli kulturnu pozadinu i specifične izazove sa kojima se suočavaju učenici izbjeglice.

2. Razvoj radionice: Dizajnirajte interaktivne radionice koje pokrivaju teme kao što su:

- Svakodnevne rutine (šoping, prevoz, zdravstvena nega)
- Školska kultura i očekivanja (pravila, stilovi komunikacije, akademske norme)
- Lokalni običaji i tradicija
- Interkulturalna komunikacija i rješavanje konflikata

DOBRA PRAKSA 8

Radionica kulturalne orijentacije i adaptacije

3. Interaktivne aktivnosti: Uključite aktivnosti kao što su:

- Igranje uloga uobičajenih društvenih situacija
- Grupne diskusije i sesije pitanja i odgovora
- Aktivnosti kulturalne razmjene (razmjena hrane, muzike, priča)
- Izleti do lokalnih kulturnih znamenitosti

4. Uključenost zajednice: Udruživanje s lokalnim kulturnim organizacijama, vođama zajednice i volonterima kako bi pružili autentična kulturalna iskustva i podršku.

5. Stalna podrška: Ponudite mjesečne nastavne sesije za rješavanje tekućih izazova i jačanje kulturalne adaptacije.

6. Povratne informacije i prilagođavanje: Kontinuirano prikupljajte povratne informacije od učesnika kako biste poboljšali i prilagodili radionice njihovim potrebama u razvoju.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Za nastavnike: Steknite kulturnu kompetenciju i strategije za efikasnu podršku učenicima izbjeglicama u učionici.

Za učenike: Razvijte vještine i znanja neophodna za navigaciju u novom okruženju s povjerenjem i smanjenje osjećaja izolacije.



REFINC

II SOCIJALNA I EMOCIONALNA PODRŠKA

**PRISTUPI KOJI ZADOVOLJAVAJU
PSIHOLOŠKE I EMOCIONALNE POTREBE
UČENIKA IZBJEGLICA**



**Co-funded by
the European Union**

DOBRA PRAKSA 9

Unutrašnja snaga

Ključne riječi: otpornost, vještine suočavanja, trauma, podrška izbjeglicama

Trajanje: 45 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Flipčart ili tabla
- Markeri
- Mali papirići
- Zdjela
- Olovke/olovke

Pregled prakse:

Uvod (10 minuta): Facilitator uvodi temu radionice i objašnjava važnost otpornosti i vještina suočavanja za učenike izbjeglice. Facilitator vodi kratku diskusiju o tome šta znači otpornost i zašto je neophodna za prevazilaženje izazova. Ovaj uvod ima za cilj da postavi pozitivan ton i stvori siguran prostor za otvorenu diskusiju.

Razmišljanje o prednostima (15 minuta): Svaki učenik dobija mali papirić i zapisuje ličnu snagu ili pozitivnu osobinu koju posjeduje. Učenici savijaju svoje papiriće i stavljaju ih u zdjelu. Voditelj čita svaki listić naglas, a učenici pogađaju ko ga je napisao. Ova aktivnost podstiče samorefleksiju i prepoznavanje ličnih snaga. Pomaže učenicima da uvide vlastitu vrijednost i snagu svojih vršnjaka, izgrađujući zajednicu koja pruža podršku.

DOBRA PRAKSA 9

Unutrašnja snaga

Strategije prevladavanja Brainstorm (15 minuta): Facilitator vodi sesiju razmišljanja o strategijama suočavanja sa stresom, traumom i nevoljama. Učenici daju ideje i sugestije, koje se bilježe na flipčartu ili tabli. Facilitator ohrabruje učenike da podijele lična iskustva suočavanja s izazovima i onoga što im je pomoglo. Ova zajednička aktivnost ne samo da stvara listu praktičnih strategija, već i normalizira dijeljenje ličnih borbi i uspjeha.

Kreativno izražavanje (15 minuta): Učenicima se daje prilika da se kreativno izraze kroz umjetnost, pisanje ili pokret. Oni mogu birati između različitih opcija, poput crtanja, vođenja dnevnika ili plesa kako bi istražili svoje emocije i iskustva u sigurnom okruženju koje pruža podršku. Facilitator daje upute i smjernice po potrebi, ohrabrujući učenike da iskoriste svoje unutrašnje resurse i autentično se izraze. Ova aktivnost je osmišljena da pomogne učenicima da procesuiraju svoje emocije i iskustva na neverbalni i terapijski način.

Rezime (10 minuta): Rasporedite učesnike u krug, tako da svi imaju jasan pogled jedni na druge. Odaberite predmet (npr. mali kamen ili mekanu igračku) koji će poslužiti kao "djelić koji govori". Facilitator počinje držeći dio za govor i dijeli kratku refleksiju o iskustvu radionice. Facilitator zatim prenosi dio koji govori osobi s njihove lijeve strane, koja dijeli njihov odraz. Svaki učesnik ima priliku da govori bez prekida držeći dio koji govori. Ova završna aktivnost pruža strukturirani način da učenici razmisle o svom učenju, podijele svoje misli i slušaju druge, jačajući osjećaj zajednice i međusobne podrške.

DOBRA PRAKSA 9

Snaga unutar

Prednosti za nastavnike/učenike:

Radionica pruža prostor podrške učenicima da razmjenjuju iskustva, izgrade samosvijest i podržavaju jedni druge. Učenici razvijaju otpornost i vještine suočavanja kako bi se efikasno snašli u izazovima. Nastavnici stiču uvid u snage i izazove učenika, omogućavajući im da bolje podrže svoje emocionalno blagostanje i akademski uspjeh.

Glavni izazovi:

Glavni izazov je osigurati da aktivnosti radionice budu inkluzivne i osjetljive na različita iskustva i pozadine učenika izbjeglica. Druga stvar je rješavanje bilo kakvih jezičkih barijera ili komunikacijskih izazova koji se mogu pojaviti tokom radionice.

Ključni nalazi:

Radionica njeguje osjećaj zajedništva i međusobne podrške među učenicima, poboljšavajući njihovo opšte blagostanje i akademski uspjeh. Učenici treba da se osjećaju osnaženi i podržani u razvijanju otpornosti i vještina suočavanja. Nastavnici treba da posmatraju povećanu samosvijest i vještine emocionalne regulacije među učenicima koji učestvuju, doprinoseći pozitivnom školskom okruženju.

DOBRA PRAKSA 10

Vidjeti, čuti, osjetiti: 5-4-3-2-1

Ključne riječi:

Svjesnost, ublažavanje anksioznosti, flešbekovi, fokus, čulna svijest

Trajanje: 15 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Skripta (opisano u nastavku)

Pregled prakse:

Modelirajte sljedeći scenarij prvo naglas, a zatim neka tinejdžer vježba sam naglas dok ga vi slušate. Možete ponovo pokrenuti i ponavljati dok se ne opustite. Ako vi ili tinejdžer postanete pospani ili opušteni... dobro, to je zaista cilj... koji signalizira opuštanje i uredu je prestati.

- Imenujte pet objekata koje vidite u prostoriji, jedan po jedan.
Primjer: Vidim stolicu. Vidim tepih. Vidim olovke. Vidim knjige. Vidim vrata.
- Navedite pet zvukova koje čujete.
Primjer: Čujem korake. Čujem ventilator. Čujem pticu. Čujem auto sirenu. Čujem svoje disanje.
- Navedite pet osjećaja koje trenutno imate.
Primjer: osjećam se umorno. Toplo mi je. Osjećam anksioznost. Osjećam se uzbuđeno. Osjećam se tužno.
- Imenujte 4 predmeta koje vidite, 4 zvuka koje čujete i 4 stvari koje osjećate.

DOBRA PRAKSA 10

Vidjeti, čuti, osjetiti: 5-4-3-2-1

- Imenujte 3 predmeta koje vidite, 3 zvuka koje čujete i 3 stvari koje osjećate.
- Imenujte 2 predmeta koje vidite, 2 zvuka koje čujete i 2 stvari koje osjećate.
- Imenujte 1 predmet koji vidite, 1 zvuk koji čujete i 1 stvar koju osjećate.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Mozak može zadržati samo jednu po jednu misao. Usmjeravajući svoje misli prema osjetilnim iskustvima i emocijama, možemo prekinuti negativne misaone spirale i očistiti svoj um za nove tokove misli.

Glavni izazovi:

Pojedinci mogu smatrati da je teško ostati prisutni i svjesni kada ih preplave nametljive misli ili sjećanja. Osim toga, osobe koje su preživjele traumu mogu doživjeti povećanu emocionalnu reaktivnost, što čini izazovom djelotvornu regulaciju emocija.

Ključni nalazi:

Fokusiranje njihovog uma na sadašnji trenutak može poboljšati koncentraciju i kognitivne performanse, omogućavajući učenicima da efikasnije upijaju informacije, a nastavnicima da jasno i precizno isporučuju sadržaj. Svjesnost promoviše emocionalnu regulaciju, smanjujući nivo stresa i anksioznosti. Štaviše, davanje prioriteta sadašnjem trenutku promoviše opću dobrobit, njegujući pozitivno okruženje za učenje koje podržava sve.

Linkovi na resurse:

Kreativne intervencije za izazovnu djecu i adolescente Susan P. Epstein

[5-4-3-2-1 jednostavna vježba za smirivanje uma](#)

DOBRA PRAKSA 11

Naše priče, naša umjetnost

Ključne riječi: Osnaživanje, izgradnja veza, emocionalno izražavanje

Trajanje: 90 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Umjetnički pribor kao što su papir, markeri, bojice, voštane bojice, farba itd.
- Novine i časopisi.
- Materijali za pisanje kao što su sveske i olovke.

Pregled prakse:

Ova aktivnost pruža strukturiran, ali fleksibilan okvir za učenike izbjeglice da se uključe u kreativno izražavanje, podijele svoje priče i njeguju veze sa svojim vršnjacima u školskom okruženju.

Objasnite svrhu aktivnosti: istražiti i izraziti svoje jedinstvene priče i izbjeglička iskustva kroz umjetnost. Naglasite važnost međusobnog poštovanja priča.

- Zamolite svakog učenika da se predstavi tako što će podijeliti svoje ime i nacrtati simbol koji ih predstavlja na komadu papira; nakon što svi završe, pozovite ih da podijele svoje simbole i priče iza njih.
- Pozovite učenike da kreiraju umjetnička djela koja predstavljaju njihovo putovanje do njihove trenutne lokacije. Oni mogu izabrati da prikazuju scene iz svoje prošlosti ili sadašnjosti.
- Ohrabrite ih da koriste različite umjetničke tehnike i materijale za izražavanje, kao što su crtež, slikanje, kolaž ili mješoviti mediji.

DOBRA PRAKSA 11

Naše priče, naša umjetnost

- Nakon što završe svoj umjetnički rad, dajte vrijeme učenicima da podijele svoje kreacije sa grupom. Ohrabrite ih da razgovaraju o inspiraciji koja stoji iza svojih umjetničkih djela, emocijama koje su doživjeli dok su ih stvarali i svim vezama koje vide između svojih priča.
- Omogućite diskusiju sa podrškom i poštovanjem u kojoj učenici mogu dati povratne informacije i postaviti pitanja.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Promoviranjem različitosti, inkluzije i empatije, ovakve radionice doprinose pozitivnoj školskoj kulturi u kojoj se svi učenici osjećaju poštovano i podržano. Učenici imaju priliku da se kreativno izraze i podijele svoje jedinstvene priče i perspektive, što može poboljšati njihovo samopoštovanje i osjećaj identiteta. Učenici također uče jedni od drugih iz različitih pozadina i iskustava, promovišući kulturno razumijevanje, empatiju i uvažavanje različitosti.

Glavni izazovi:

Neki učenici mogu imati ograničeno znanje primarnog jezika radionice, što otežava komunikaciju i razumijevanje instrukcija. U tom slučaju pomoć nastavnika bi bila korisna.

Vrijedi napomenuti da su mnoga djeca izbjeglice doživjela traumu u vezi sa raseljenjem, nasiljem ili gubitkom, koja se može pojaviti tokom pričanja priča ili kreativnih aktivnosti, što zahtijeva osjetljivo rukovanje voditeljima radionice.

DOBRA PRAKSA 11

Naše priče, naša umjetnost

Ključni nalazi:

I učesnici i voditelji su stekli dublje razumijevanje različitih kulturnih pozadina i iskustava djece imigranata i izbjeglica, podstičući empatiju i uvažavanje kulturalne raznolikosti. Dijeljenje ličnih priča i umjetničkih djela u okruženju podrške potvrdilo je iskustva učenika i osnažilo ih da prihvate svoje kulturno naslijeđe i lična putovanja. A uključenje u kreativno izražavanje i pripovijedanje potaknulo je interesovanje i angažman učenika u učenju, promovirajući akademski uspjeh i dobrobit.

DOBRA PRAKSA 12

Velike ptice odrastu

Ključne riječi: komunikacija, povjerenje, angažman, selektivna nijemost

Trajanje: 45 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Ljepljive bilješke ili kartice za bilješke
- Olovke

Pregled prakse:

Primarni cilj ove aktivnosti je podsticanje komunikacije sa djetetom koje možda nerado ulazi u razgovor.

Koraci za uključivanje djeteta u razgovor pomoću ljepljivih bilješki

Započnite razgovor:

- Napišite "Kako ste?" na ljepljivoj noti.
- Zalijepite poruku na djetetovu ruku kako biste privukli njegovu pažnju.

Potaknite interakciju:

- Dajte djetetu nekoliko ljepljivih bilješki i olovku.
- Recite: "Napišite svoj odgovor na bilješku."

Odgovori razmjene:

- Dijete će napisati svoj odgovor na ljepljivu ceduljicu i zalijepiti ga na vas.

Nastavite razmjenu:

- Nastavite razgovor tako što ćete međusobno odgovarati na bilješke.
- Uživajte u procesu dok oboje počinjete da se prekrivate ljepljivim notama, što često dovodi do smijeha i zabave.

DOBRA PRAKSA 12

Velike ptice odrastu

Prednosti za nastavnike/učenike:

Pokretanje komunikacije sa selektivno nijemim djetetom nije samo prvi korak u rušenju barijera, već i temelj na kojem se mogu izgraditi jaki odnosi između učitelja i djeteta. Preuzimajući inicijativu da se bave djetetom, nastavnici stvaraju prilike za razvoj povjerenja i da se dijete postepeno osjeća ugodnije da se izražava. Kako komunikacija napreduje, nastavnici mogu prilagoditi svoj pristup djetetovim potrebama i preferencijama, podstičući osjećaj sigurnosti i razumijevanja. Kroz strpljenje, empatiju i dosljednu podršku, nastavnici mogu njegovati odnos koji osnažuje dijete da slobodnije komunicira i aktivno učestvuje u svom obrazovnom putu.

Glavni izazovi:

Nastavnicima može biti teško da navedu djecu da se otvore i komuniciraju, pa bi im ova aktivnost mogla biti od koristi da priđu djeci koja nisu voljna komunicirati.

Ključni nalazi:

Komunikacija je osnovno sredstvo za uspostavljanje odnosa jer omogućava pojedincima da se povežu, razumiju i odnose jedni prema drugima. Kroz efikasnu komunikaciju ljudi mogu izraziti svoje misli, osjećaje i potrebe, podstičući međusobno razumijevanje i povjerenje. Uključujući se u smislen dijalog, pojedinci mogu izgraditi odnos pokazujući poštovanje, otvorenost i autentičnost. Komunikacija omogućava razmjenu informacija, ideja i emocija, stvarajući zajedničku vezu i osjećaj pripadnosti.

Linkovi na resurse: [Creative interventions for Challenging Children and Adolescents by Susan P. Epstein](#)

DOBRA PRAKSA 13

Program Brižna srca: Sveobuhvatna emocionalna podrška učenicima izbjeglicama

Ključne riječi:

Podrška izbjeglicama, emocionalno blagostanje, integracija, otpornost

Trajanje: Kontinuirano, sa specifičnim aktivnostima i provjerama koje se provode tokom cijele školske godine.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Namjenska soba za savjetovanje,
- materijali za obuku osoblja,
- smjernice grupe za vršnjačku podršku,
- setovi aktivnosti kulturalne razmjene,
- saradnja sa lokalnim stručnjacima za mentalno zdravlje.

Pregled prakse:

Program Brižna srca u međunarodnoj školi Harmony osmišljen je da odgovori na jedinstvene psihološke i emocionalne potrebe učenika izbjeglica. Naš program ima za cilj stvaranje okruženja podrške u kojem se učenici izbjeglice mogu osjećati sigurno, shvaćeno i cijenjeno. Ciljevi uključuju:

1. Emocionalna podrška: Omogućite individualizirane sesije savjetovanja kako biste pomogli učenicima da se nose sa traumom i izgrade emocionalnu otpornost.
2. Društvena integracija: Omogućite vršnjačke grupe za podršku i aktivnosti kulturalne razmjene kako biste podstakli osjećaj pripadnosti i zajednice.

DOBRA PRAKSA 13

Program Brižna srca: Sveobuhvatna emocionalna podrška učenicima izbjeglicama

3. Obuka nastavnika: Opremiti nastavnike vještinama i znanjem za podršku učenicima izbjeglicama kroz radionice profesionalnog razvoja usmjerene na kulturnu osjetljivost i prakse zasnovane na traumi.

4. Uključenost roditelja: Angažirajte roditelje kroz radionice i redovnu komunikaciju kako biste osigurali dosljedan sistem podrške kod kuće i u školi.

Implementacija:

1. Individualno savjetovanje: Svakom učeniku izbjeglici dodjeljuje se školski savjetnik koji vodi redovne sesije jedan na jedan. Ove sesije se fokusiraju na obradu traume, strategije suočavanja i emocionalnu regulaciju.

2. Grupe za vršnjačku podršku: Održavaju se sedmični grupni sastanci na kojima učenici izbjeglice mogu podijeliti svoja iskustva i dobiti podršku od vršnjaka koji se suočavaju sa sličnim izazovima. Ove sesije vode obučeni voditelji.

3. Radionice za nastavnike: Tromjesečne radionice se provode za nastavnike kako bi naučili o kulturološkoj osjetljivosti, praksama zasnovanim na traumama i strategijama za prepoznavanje i rješavanje emocionalnog stresa kod učenika.

4. Aktivnosti kulturalne razmjene: Organizuju se mjesečni događaji na kojima učenici izbjeglice mogu podijeliti svoje kulturno naslijeđe sa svojim vršnjacima, promovirajući međusobno razumijevanje i poštovanje.

5. Angažman roditelja: Redovne radionice i sastanci s roditeljima na kojima se razgovara o napretku njihove djece, pruža se tehnikama emocionalne podrške i njeguje okruženje podrške u kući.

DOBRA PRAKSA 13

Program Caring Hearts: Sveobuhvatna emocionalna podrška učenicima izbjeglicama

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici stječu dublje razumijevanje izazova sa kojima se suočavaju učenici izbjeglice i uče učinkovite strategije za njihovu podršku. Učenici izbjeglice imaju koristi od personalizirane emocionalne podrške, poboljšane društvene integracije i povećane otpornosti, što dovodi do boljih akademskih i ličnih rezultata.

Glavni izazovi:

Potencijalni izazovi uključuju jezičke barijere, kulturalne razlike i ograničena sredstva za specijalizovanu podršku. Prevazilaženje ovih izazova uključuje korištenje prevodilaca, nuđenje obuke za kulturnu kompetenciju za osoblje i traženje partnerstava sa lokalnim organizacijama za dodatne resurse.

Ključni nalazi:

Program Brižna srca značajno poboljšava emocionalno blagostanje učenika izbjeglica, socijalnu integraciju i akademski učinak. Učenici razvijaju jače mehanizme suočavanja, osjećaju se povezanije sa svojom školskom zajednicom i pokazuju povećan angažman i uspjeh u učenju.

Linkovi na resurse:

- [Nacionalna mreža za dječji traumatski stres](#)
- UNHCR - Obrazovanje djece izbjeglica
- [Evropska mreža za preseljenje](#)

DOBRA PRAKSA 14

Krugovi sigurnog prostora

Ključne riječi: Njega zasnovana na traumi, emocionalno blagostanje, grupna podrška, siguran prostor, empatija

Trajanje: 45-minutne sesije, jednom sedmično, pod vodstvom obučenog savjetnika ili učitelja

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Odredite miran i udoban prostor za krugove.
- Prikupite jednostavne predmete za udobnost (stres lopte, fidget spinnere, dekice).
- Pripremite otvorena pitanja ili upite za vođenje diskusija.
- Uspostavite jasne smjernice za povjerljivost i poštovanje unutar grupe.

Pregled prakse:

Krugovi sigurnog prostora pružaju strukturirano okruženje učenicima izbjeglicama da podijele svoja iskustva, osjećaje i izazove u okruženju podrške i bez osuđivanja. Svaka sesija uključuje:

Prijava: Učenici dijele kako se osjećaju u ovom trenutku koristeći riječ, frazu ili vizualni prikaz.

Vođena diskusija: Facilitator postavlja pitanja ili upute u vezi s emocijama, strategijama suočavanja ili kulturološkim prilagođavanjem.

- Otvoreno dijeljenje: Učenici dobrovoljno dijele iskustva, misli ili pitanja u vezi sa temom.
- Afirmacija i podrška: Članovi grupe jedni drugima nude ohrabrenje, empatiju i potvrđivanje.
- Odjava: Učenici razmišljaju o tome šta su naučilina sesiji i o svim stvarima koje treba da ponesu za sedmicu koja je pred nama.

DOBRA PRAKSA 14

Krugovi sigurnog prostora

Dodatne vježbe za dobru praksu

Dostupne online obuke

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici: Stječu uvid u emocionalne potrebe učenika, stvaraju inkluzivniju klimu u učionici, grade odnos i povjerenje sa učenicima.

Učenici: Razvijaju vještine emocionalne regulacije, izgrađuju otpornost, smanjuju osjećaj izolacije, jačaju društvene veze, uče zdrave mehanizme suočavanja.

Glavni izazovi:

- Izgradnja povjerenja: Osigurajte da se učenici osjećaju sigurno i ugodno dijeleći lična iskustva.
- Upravljanje otkrivanjem podataka: Budite spremni da povežete učenike sa dodatnim resursima podrške po potrebi.
- Održavanje dosljednosti: Osigurajte redovno učešće kako biste uspostavili rutinu i osjećaj pripadnosti.

Ključni nalazi:

Istraživanja pokazuju da grupne intervencije poput krugova sigurnog prostora mogu značajno poboljšati ishode mentalnog zdravlja mladih izbjeglica, uključujući smanjenje simptoma PTSP-a, anksioznosti i depresije. Učenici također navode da se osjećaju povezaniji sa svojim vršnjacima i školskom zajednicom.

Linkovi na resurse:

[Istraživanja pokazuju da grupne intervencije poput Sigurnog prostora](#)

DOBRA PRAKSA 15

Potrebne stvari

Ključne riječi: Empatija, trauma, podrška izbjeglicama

Trajanje: 30 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Mali listovi papira (3 po učeniku),
- olovke (za svakog učenika),
- bojice (opciono)

Pregled prakse:

Ova aktivnost koristi diskusiju i dijamantsko rangiranje kako bi pomogla učenicima da shvate kako je pobjeći iz kuće.

Počnite od razgovora o migraciji, pitajte o razlozima zašto se ljudi sele da žive negdje drugdje.

Podijelite učenike u male grupe (3 ili 4) i dajte im olovke i listove papira.

- Pitajte ih šta bi ponijeli od kuće u slučaju nužde, ako moraju pobjeći. Učenici treba da ih nacrtaju ili zapišu.
- Pitajte svakog o izboru i objašnjenju.
- Sada radeći u grupama, pokušajte da odredite prioritete počevši od najvažnijih.
- Procijenite rezultat u svakoj grupi. Korisno pitanje:
 1. Postoje li neke sličnosti ili značajne razlike između grupa?
 2. Da li je bilo nekih iznenađujućih predmeta?
 3. Šta bi propustili ako bi morali da bježe?
 4. Ima li na listama samo praktičnih stvari ili i ličnih stvari?
 5. Da li bi njihovi roditelji uzimali drugačije stvari?

DOBRA PRAKSA 15

Potrebne stvari

Prednosti za nastavnike/učenike:

Aktivnost omogućava bolje razumijevanje situacije izbjeglica koje su morale žurno napustiti svoje domove. Njeguje međusobno razumevanje i empatiju među učenicima, naglašavajući stvarne probleme sa kojima se izbeglice suočavaju.

Glavni izazovi:

Pokušajte odabrati razlog za bijeg od kuće koji je što lakši za zamisliti i što zanimljiviji za što veći broj učenika.

Važno je naglasiti da ne postoje tačni i pogrešni odgovori kada je u pitanju lični izbor i preferencija, iako mogu postojati neki izbori koji su mudriji i praktičniji od drugih.

Ključni nalazi:

Diskusija o ključnim pitanjima koja se tiču izbjeglica, njegovanju međusobnih veza i razumijevanja. Rušenje barijera kroz bolje uživljanje u situaciju izbjeglica.

Linkovi na resurse:

[Kompas priručnik za obrazovanje mladih o ljudskim pravima](#)

DOBRA PRAKSA 16

Šta bi lampa rekla?

Ključne reči: empatija, kreativnost, perspektiva

Trajanje: 60-90 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Papir
- Olovka ili hemijska olovka

Pregled prakse:

Cilj ove prakse je pomoći učeniku da stekne svježiju perspektivu i da depersonalizira problem gledajući ga kroz sočivo metaforičkih objekata, što može olakšati diskusiju i rješavanje njihovih osjećaja.

Uključivanje tinejdžera u metaforičko razmišljanje korištenjem svakodnevnih predmeta

1. Identifikujte objekte:

Zamolite tinejdžera da pogleda po sobi i imenuje najmanje 10 predmeta, kao što su lampa, radni sto, knjiga, šolja, kalendar itd.

2. Dokumentirajte objekte:

Zapišite predmete kako ih tinejdžer imenuje.

3. Uvedite metaforičko razmišljanje:

Zamolite tinejdžera da razmisli što bi svaki od ovih objekata mogao reći o određenom problemu ili problemu, zamišljajući perspektivu svakog objekta.

Ako se tinejdžer bori s konceptom, navedite nekoliko primjera koji će ilustrirati kako razmišljati metaforički.

DOBRA PRAKSA 16

Šta bi lampa rekla?

Primjeri:

Lampa bi mogla reći: "Moramo baciti više svjetla na problem." Knjiga bi mogla reći: „Trebamo više informacija; nastavi tražiti dublje.” Kalendar bi mogao reći: "Hajde da razmotrimo koliko dugo ovaj problem traje."

Svrha vježbe: Da se kod učenika izazove višestruke, različite perspektive, čineći rješavanje problema zabavnim i kreativnim.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Koristite ovu aktivnost kada ste radili sa učenicima na strategijama suočavanja kako biste poboljšali situaciju, ali kad izgleda da ništa ne funkcionira i učenik postaje sve više frustriran (na primjer, ako učenik kaže: „Nemam prijatelja.“).

Glavni izazovi:

Mogu se pojaviti prepreke kao što su jezičke barijere, kulturološke razlike i povučenost učenika. Za rješavanje ovih izazova, ključne strategije su zapošljavanje prevodilaca i osiguravanje aktivnosti koje uključuju i podržavaju. Uspostavljanje zajednice podrške i među nastavnicima i među učenicima je od vitalnog značaja za uspješnu integraciju i njegovanje atmosfere dobrodošlice za učenike izbjeglice.

Ključni nalazi:

Aktivnost nudi vrijednu priliku za dijete da se odvoji od izjava i razmotri ih kao da su ih dali drugi. To im omogućava da steknu perspektivu i sagledaju svoju situaciju iz različitih uglova.

Linkovi na resurse:

Creative interventions for Challenging Children and Adolescents by [Susan P. Epstein](#)

DOBRA PRAKSA 17

Boje doma: Istraživanje identiteta

Ključne riječi: identitet, raznolikost, samoizražavanje, kulturalna istraživanja

Trajanje: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Materijali za oznake s imenima (karton, markeri, naljepnice, itd.)
- Kolažni materijali (časopisi, novine, ostaci tkanine, ljepilo, makaze, itd.)
- Kameni materijali za priču (glatko kamenje, boje, markeri, itd.)
- Materijali za slikanje (platna, boje, četke, palete itd.)

Pregled prakse:

Ova radionica pruža učenicima imigrantima i izbjeglicama priliku da istraže i izraze svoj kulturni identitet, emocije i iskustva kroz različite oblike umjetnosti, podstičući kreativnost, samoizražavanje i osjećaj pripadnosti u novoj sredini.

1. Aktivnost: "Oznake imena sa značenjem."

- Učenici kreiraju oznake s imenima koristeći šarene markere i naljepnice, ukrašavajući ih simbolima ili slikama koje predstavljaju njihovu kulturnu pozadinu ili lična interesovanja.
- Dok kreiraju svoje oznake s imenom, učenici dijele značaj simbola koje su odabrali sa grupom.

2. Aktivnost kreiranja kolaža:

- Učenicima se obezbjeđuje razni materijal kao što su časopisi, novine, komadići tkanine, dugmad i perle.
- Oni stvaraju kolaže koji odražavaju njihovo kulturno naslijeđe, sjećanja ili emocije, koristeći materijale da prenesu svoje jedinstvene priče i iskustva.

DOBRA PRAKSA 17

Boje doma: Istraživanje identiteta

3. Aktivnost Story Stones:

Uvod u Story Stones:

- Voditelji uvode koncept kamenčića priče, malih kamenčića ili kamenja ukrašenih simbolima ili slikama koje predstavljaju priče ili iskustva.
- Učenici raspravljaju o moći pripovijedanja i značaju simbola u njihovim kulturama.

Story Stone kreacija:

- Učenici biraju kamenje iz kolekcije koju su im pružili voditelji i ukrašavaju ih bojama, markerima ili drugim umjetničkim potrepštinama.
- Oni stvaraju simbole ili slike na kamenju koji predstavljaju aspekte njihovog kulturnog identiteta, vrijednosti ili iskustva.

Krug dijeljenja:

- Učenici se okupljaju u krug i naizmjenice dijele priče iza svojih kamenčića sa grupom.
- Oni objašnjavaju značaj simbola ili slika koje su odabrali i dijele lična sjećanja povezana s njima.

4. Refleksija i zatvaranje:

- Učenici se okupljaju u krug i razmišljaju o svojim likovnim radovima i iskustvima tokom radionice. Facilitatori vode vođenu diskusiju, podstičući učenike da podijele kako se osjećaju nakon što su se izrazili kroz umjetnost i šta su naučili o sebi i drugima. Voditelji ohrabruju učenike da nastave istraživati i izražavati svoj kulturni identitet kroz umjetnost u svakodnevnom životu.

DOBRA PRAKSA 17

Boje doma: Istraživanje identiteta

Prednosti za nastavnike/učenike:

Kroz dijeljenje priča, simbola i iskustava iz svog različitog kulturnog porijekla, učenici stječu dublje razumijevanje i uvažavanje međusobne baštine, njegujući međukulturnu empatiju i poštovanje. Uključivanje u kreativno izražavanje podstiče osjećaj osnaživanja kod učenika, jer oni imaju priliku da podijele svoje glasove, priče i perspektive s drugima u radionici.

Nastavnici mogu uključiti inovativne strategije podučavanja i aktivnosti zasnovane na umjetnosti u svoje nastavne planove, povećavajući angažman učenika, motivaciju i ishode učenja. Posmatrajući i učestvujući u aktivnostima kreativnog izražavanja učenika, nastavnici stiču vrijedan uvid u kulturno porijeklo, emocije i perspektive svojih učenika, omogućavajući im da bolje podrže svoje društvene i emocionalne potrebe.

Glavni izazovi:

Učenici mogu imati različite nivoe znanja jezika nastave na radionici, što može ometati komunikaciju, razumijevanje i angažman u aktivnostima.

Angažman u pripovijedanju i umjetničkom izražavanju može izazvati intenzivne emocije ili traumatične uspomene kod nekih učenika, zahtijevajući od facilitatora da stvore sigurno i podržavajuće okruženje i pruže odgovarajuću podršku i resurse za emocionalnu obradu.

Neki učenici mogu imati ograničenu izloženost ili razumijevanje umjetničkih koncepata i tehnika, što zahtijeva od facilitatora da daju jasne upute, demonstracije i smjernice kako bi podržali njihovo kreativno izražavanje.

DOBRA PRAKSA 17

Boje doma: Istraživanje identiteta

Ključni nalazi:

Ključni nalazi radionice su njena efikasnost u promociji istraživanja kulturnog identiteta, emocionalnog izražavanja, međukulturnog razumijevanja i izgradnje zajednice među djecom imigranata i izbjeglica u školskom okruženju.

DOBRA PRAKSA 18

HeartSpaces: Njegovanje emocionalnog blagostanja i otpornosti kod učenika izbjeglica

Ključne riječi:

Njega zasnovana na traumi, socijalno-emocionalno učenje (SEL), mentalno zdravlje, otpornost, siguran prostor, empatija, kulturalna osjetljivost.

Trajanje: U toku sa namjenskim nedjeljnim grupnim sesijama (45-60 minuta) i individualnim prijavama po potrebi.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Određen tihi, udoban prostor za grupne sesije i individualne sastanke.
- Mehka sjedala, smirujući dekor (biljke, slike prirode), senzorni predmeti (loptice za stres, fidget spinneri).
- SEL kurikulum ili resursi koji odgovaraju uzrastu koji se bave emocionalnom regulacijom, vještinama suočavanja i građenjem odnosa.
- Obuka za osoblje o praksama zasnovanim na traumi, kulturološkoj osjetljivosti i prepoznavanju znakova nevolje.
- Uspostavite partnerstvo sa stručnjacima za mentalno zdravlje za konsultacije i preporuke.
- Dodatne smjernice: [Dodatak vježbi Heart Spaces](#)

Pregled prakse:

HeartSpaces je holistički pristup podsticanju emocionalnog blagostanja i otpornosti među učenicima izbjeglicama.

Praksa obuhvata:

Sigurno i podržavajuće okruženje: Stvorite fizički i emocionalno siguran prostor u kojem se učenici osjećaju dobrodošlo, cijenjeno i shvaćeno.

DOBRA PRAKSA 18

"HeartSpaces: njegovanje emocionalne dobrobiti i otpornosti kod učenika izbjeglica"

- Strukturirane grupne sesije: Omogućite nedjeljne grupne sesije koje se fokusiraju na specifične SEL vještine koristeći aktivnosti i diskusije zasnovane na dokazima (npr. prepoznavanje emocija, upravljanje stresom, izgradnja zdravih odnosa).
- Individualizirane prijave: Osigurajte redovne osobne prijave sa učenicima kako biste procijenili njihovo emocionalno stanje, ponudili podršku i odgovorili na individualne potrebe.
- Prakse zasnovane na traumi: Koristite strategije koje priznaju i bave se uticajem traume na emocionalne i bihevioralne odgovore učenika. Ovo može uključivati prepoznavanje pokretača, pružanje sigurnosti i predvidljivosti i podučavanje vještina suočavanja.
- Kulturološka osjetljivost: Uključite kulturno razumijevanje i svijest u sve aspekte prakse, prepoznajući jedinstvena iskustva i snage svakog učenika.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici:

- Razvit će dublje razumijevanje socijalno-emocionalnih potreba učenika izbjeglica.
- Steći će strategije za stvaranje okruženja u učionici osjetljivom na traumu i kulturološki osjetljivom.
- Ojačat će odnose sa učenicima i izgraditi povjerenje, što će dovesti do poboljšanog akademskog angažmana.
- Identifikovat će učenike kojima je možda potrebna dodatna podrška i omogućite upućivanje stručnjacima za mentalno zdravlje.

DOBRA PRAKSA 18

"HeartSpaces: njegovanje emocionalne dobrobiti i otpornosti kod učenika izbjeglica"

Učenici:

- Razvit će osnovne socijalno-emocionalne vještine, kao što su samosvijest, samoregulacija i empatija.
- Naučit će zdrave mehanizme suočavanja sa stresom, anksioznošću i teškim emocijama.
- Izgradit će otpornost i samopouzdanje u snalaženju u izazovima.
- Osjećat će se povezanije sa svojim vršnjacima i školskom zajednicom.
- Doživjet će poboljšane ishode mentalnog zdravlja i opću dobrobit.

Glavni izazovi:

- Prevazilaženje stigme: Stvaranje kulture otvorenosti i prihvatanja mentalnog zdravlja.
- Rješavanje jezičkih barijera: Pružanje usluga tumačenja i prevođenja po potrebi.
- Koordinacija sa stručnjacima za mentalno zdravlje: Uspostavljanje jasne puteve upućivanja i komunikacijske kanale.

Ključni nalazi:

Istraživanja su dosljedno pokazala pozitivan utjecaj programa socijalno-emocionalnog učenja na mentalno zdravlje učenika izbjeglica, akademska postignuća i opću dobrobit. HeartSpaces, sa svojim fokusom na njegu zasnovanu na traumi i kulturnu osjetljivost, rješava jedinstvene potrebe ove populacije i stvara osnovu za dugoročni uspjeh.

Linkovi na resurse:

- [Napredovanje SEL](#)
- [Nacionalna mreža za dječji traumatski stres](#)

DOBRA PRAKSA 19

Radionica za njegu zasnovanoj na traumi

Ključne riječi: učenici izbjeglice, skrb zasnovana na traumi, podrška mentalnom zdravlju, radionice, profesionalni razvoj

Trajanje: Jednokratne radionice praćene kontinuiranom podrškom, tokom cijele školske godine

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Facilitatori/treneri, materijali za radionice, dodatni resursi.
- Materijali za radionice (prezentacije, materijali, priručnici za obuku)
- Resursi za praćenje (vodiči, kompleti alata, kontakt informacije za usluge podrške)

Pregled prakse:

Radionice za njegu zasnovanoj na traumi osmišljene su da educiraju nastavnike i osoblje o jedinstvenim potrebama učenika izbjeglica koji su možda iskusili traumu.

Radionice pokrivaju teme kao što su prepoznavanje simptoma traume, stvaranje sigurnog okruženja sa podrškom i implementacija praksi osjetljivih na traumu u učionici.

Ciljevi uključuju povećanje svijesti, poboljšanje strategija podrške i poboljšanje komunikacije sa učenicima izbjeglicama.

- Rezultati pokazuju bolje razumijevanje, povećanu empatiju i efikasnije pružanje podrške. Implementacija uključuje zakazivanje radionica, obezbjeđivanje dodatnih resursa i integraciju pristupa zasnovanih na traumi u školsku politiku i praksu.

DOBRA PRAKSA 19

Radionice za njegu zasnovane na traumi

• **Implementacija:**

1. Priprema:

- Identifikujte facilitatore: Angažujte trenere sa iskustvom u njezi zasnovanoj na traumi, po mogućnosti one koji su radili sa izbjegličkom populacijom.
- Razvijte materijale: Kreirajte sveobuhvatne materijale za radionice uključujući slajdove, materijale i praktične vježbe.
- Planirajte radionice: Planirajte sesije radionica, osiguravajući da se uklope u školski kalendar bez ometanja redovnih aktivnosti.

2. Izvođenje radionice:

- Vodite radionice: Omogućite interaktivne radionice koje uključuju prezentacije, grupne diskusije, igranje uloga i sesije pitanja i odgovora.
- Angažirajte učesnike: Potaknite aktivno učešće i pružite mogućnosti nastavnicima da podijele svoja iskustva i brige.

3. Podrška za praćenje:

- Osigurajte resurse: Distribuirajte prateće materijale kao što su kompleti alata, vodiči i liste usluga podrške mentalnom zdravlju.
- Stalna komunikacija: Uspostavite kanale za kontinuiranu komunikaciju, kao što su redovne prijave, bilteni i online forum za edukatore da razgovaraju o izazovima i rješenjima.
- Dodatna obuka: Periodično nudite napredne radionice ili kurseve osvježenja znanja kako biste ojačali prakse zasnovane na traumi.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Prednosti za nastavnike uključuju poboljšane profesionalne vještine, veće samopouzdanje u pružanju podrške učenicima izbjeglicama i poboljšano upravljanje učionicama. Učenici izbjeglice imaju koristi od većeg razumijevanja, smanjene stigme i poboljšanog pristupa podršci za mentalno zdravlje.

DOBRA PRAKSA 19

Radionica za njegu zasnovanoj na traumi

Glavni izazovi:

Izazovi mogu uključivati ograničene resurse za obuku, otpor promjenama i rješavanje različitih potreba učenika izbjeglica. Dodatno, održavanje konzistentnosti i održivosti praksi zasnovanih na traumi može biti izazovno tokom vremena.

Ključni nalazi:

Ključni nalazi ističu važnost pristupa zasnovanog na traumi u stvaranju podsticajnog školskog okruženja i promoviranju dobrobiti učenika izbjeglica. Profesionalni razvoj igra ključnu ulogu u opremanju edukatora potrebnim vještinama i znanjem za efikasnu podršku traumatiziranim učenicima.

Linkovi na resurse:

[Priručnik o dječjoj traumi za edukatore](#)

[Trauma i nasilje O traumi djeteta](#)



REFINC

III JEZIK I KOMUNIKACIJA

**UČINKOVITE STRATEGIJE ZA
PREVAZILAŽENJE JEZIČKIH BARIJERA I
POBOLJŠANJE KOMUNIKACIJE**



**Co-funded by
the European Union**

DOBRA PRAKSA 20

Rušenje barijera: komunikacijske strategije za uspjeh

Ključne riječi: komunikacija, jezičke barijere, inkluzija, osnaživanje

Trajanje: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Flipčart papir i markeri za sesije razmišljanja

Pregled prakse:

Ova radionica učenicima izbjeglicama pruža praktične strategije i vještine za prevazilaženje jezičkih barijera i poboljšanje komunikacije, osnažujući ih da se pouzdano snalaze u različitim komunikacijskim situacijama u školskom okruženju.

- Počnimo od aktivnosti kočenja ledom pod nazivom „Jezička štafeta“. Aktivnost: "Jezička štafeta". Učenici formiraju timove i učestvuju u štafeti u kojoj moraju prenijeti poruku putem gestova, crteža ili ograničenog rječnika na jeziku koji ne govore tečno. Ova aktivnost naglašava izazove jezičkih barijera i važnost efikasnih komunikacijskih strategija.

- Aktivnost krugova razmjene jezika

Učenici se okupljaju u malim grupama i učestvuju u krugovima za razmjenu jezika, gdje naizmjenice uče jedni druge osnovne fraze i izraze na svom maternjem jeziku. Facilitatori pružaju smjernice i podršku dok učenici vježbaju govorenje i slušanje na različitim jezicima, promovišući međusobno učenje i kulturnu razmjenu.

DOBRA PRAKSA 20

Rušenje barijera: komunikacijske strategije za uspjeh

- Igre za učenje jezika

Asocijacija riječi: Učenici sjede u krugu, a voditelj počinje izgovaranjem riječi na ciljnom jeziku. Sljedeći učenik mora izgovoriti riječ koja je povezana s prethodnom riječi, a igra se nastavlja oko kruga. Na primjer, ako je prva riječ "mačka", sljedeća osoba može reći "pas" i tako dalje.

Pantomima: Učenici naizmjenice glume riječ ili frazu na ciljnom jeziku bez govora, dok ostatak grupe pokušava pogoditi o čemu se radi. Ova igra pomaže u jačanju vokabulara i potiče kreativnost u komunikaciji.

Napravite priču: Podijelite učenike u timove i dajte svakom timu upit za priču ili početak rečenice na ciljnom jeziku. Po jedan učenik iz svakog tima započinje priču izgovaranjem jedne rečenice na ciljnom jeziku, zatim je prenosi sljedećem članu tima da doda još jednu rečenicu, i tako dalje. Cilj je stvoriti koherentnu priču kao tim.

- Aktivnost scenarija iz stvarnog života

Učenici rade u parovima ili malim grupama kako bi osmislili i odigrali scenarije iz stvarnog života gdje su potrebne učinkovite komunikacijske strategije, kao što je naručivanje hrane u restoranu, sudjelovanje u grupnim diskusijama ili traženje pomoći od školskog osoblja. Facilitatori pružaju povratne informacije i smjernice dok učenici vježbaju primjenu strategija koje su naučili u realnim kontekstima.

DOBRA PRAKSA 20

Rušenje barijera: komunikacijske strategije za uspjeh

- Rezime i zatvaranje

Facilitatori sumiraju ključne teme i strategije obrađene na radionici, naglašavajući važnost efikasnih komunikacijskih vještina u prevazilaženju jezičkih barijera. Oni ohrabruju učenike da nastave prakticirati i primjenjivati strategije koje su naučili u svakodnevnom životu. Na kraju se učenici okupljaju u krug i razmišljaju o svom učenju i iskustvima tokom radionice, dijeleći uvide, izazove i posvećenost poboljšanju svojih komunikacijskih vještina.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Radionica stvara podsticajno i inkluzivno okruženje za učenje u kojem učenici i nastavnici sarađuju kako bi prevazišli jezičke barijere i izgradili snažne komunikacijske vještine neophodne za akademski uspjeh i društvenu integraciju.

Igre i aktivnosti za učenje jezika pružaju mogućnosti učenicima da ojačaju vokabular, poboljšaju izgovor i razviju svoje znanje jezika na zabavan i privlačan način. Učenici stiču praktične strategije i vještine za prevazilaženje jezičkih barijera i poboljšavaju svoju sposobnost efikasne komunikacije u različitim kontekstima.

Nastavnici stiču uvid u različita kulturalna pozadina i iskustva svojih učenika kroz krugove za razmjenu jezika i aktivnosti pripovijedanja, omogućavajući im da stvore inkluzivnije i kulturno okruženje za učenje koje odgovara.

DOBRA PRAKSA 20

Rušenje barijera: komunikacijske strategije za uspjeh

Glavni izazovi:

Facilitatori moraju biti osjetljivi na kulturološke razlike i komunikacijske norme među učenicima, osiguravajući da aktivnosti i diskusije budu inkluzivne i da poštuju različita porijekla. Održavanje učesnika uključenih i motiviranih tokom cijele radionice može biti izazov, posebno za aktivnosti koje zahtijevaju trajnu pažnju i aktivno učešće.

Ključni nalazi:

Ključni zaključci ove radionice uključuju povećanje svijesti kako učenici stječu dublje razumijevanje jezičkih barijera s kojima se susreću učenici imigranti i izbjeglice i utjecaj učinkovitih komunikacijskih strategija na prevazilaženje ovih barijera. Kroz krugove za razmjenu jezika i aktivnosti pripovijedanja, učenici razvijaju veće uvažavanje različitog kulturnog porijekla i iskustava svojih vršnjaka, podstičući međusobno poštovanje i razumijevanje.

DOBRA PRAKSA 21

Projekt Giant Dolls' House

Ključne riječi: društveni umjetnički projekt, dom, zajednica, dijalog

Trajanje: Vježba se može izvoditi u prvim trenucima učenika u školi, jer ne uključuje puno govora (u slučaju da ne govore isti jezik kao zemlja domaćin). To može da uradi prijemni razred i, ako bude uspješan, uradite to sa svim školama i porodicama koje žele da učestvuju.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Kutije za cipele i reciklirani materijali.
- Marker, četke, boje i bilo koji drugi umjetnički materijal.
- Alternativni izvori za pisanje/govor (AI, aplikacije) mogu se koristiti ako ne govore naš jezik.

Pregled prakse:

Sastoji se od poticanja svih učenika da podijele svoje životno iskustvo i osjećaj „doma“ kroz kreativnu izgradnju kuće za lutke. Učenik izbjeglica će preuzeti aktivnost kao i ostala djeca ili tinejdžeri.

Reći ćemo im da uredite svoje kuće na način koji odražava njihova trenutna iskustva, emocije i okruženje, ili nešto drugo što im pomaže da pronađu udobnost. Možemo postaviti i početno pitanje: „Šta za tebe znači „dom“?“

DOBRA PRAKSA 21

Projekat Giant Dolls' House

Nakon toga će podijeliti svoje priče, uspomene, strahove, iskustva... U ugodnom okruženju. Podići ćemo svijest o tome koliko su nam „domovi“ važni i različiti, zbog kulture ili životnih iskustava. Glavna ideja je da naši učenici nauče da bez obzira koliko su naši domovi različiti, oni su dio nas. Neki od nas su izgubili svoj dom i moramo im pomoći da stvore novi, bivajući druželjubivi, strpljivi, brižni i uslužni.

Šta za tebe znači dom? (cilj učenja: Razmišljati o tome šta dom znači nama lično).

Zamolite svoje učenike da razmisle o tome šta za njih znači dom. Moguća pitanja za diskusiju uključuju: Da li je dom samo zgrada ili skup soba, ili je to nešto više od toga? Ako da, šta? Na primjer, dom može biti povezan s porodicom i prijateljima, mjestom na kojem smo odrasli, svakodnevnim rutinama ili osjećajem pripadnosti. Kako se osjećate kod kuće? Ova osjećanja mogu biti i pozitivna i negativna, posebno u trenutnom kontekstu.

Kućice za cipele mogu se povezati nitima ili žicama i staviti na vidno mjesto u školi. Bilo ko od članova školske zajednice može se pridružiti ideji i napraviti svoju kuću za lutke, objašnjavajući na komadu papira svoje priče, kao što su to učinili naši učenici.

Ostale ideje:

Bilo bi korisno uključiti lokalnu zajednicu, pozvati lokalne umjetnike ili zanatlije da vode radionice, organizirati društvene događaje oko kućice za lutke ili uključiti elemente lokalne kulture i povijesti u njen dizajn, pružajući djeci priliku da podijele svoje priče i iskustva.

DOBRA PRAKSA 21

Projekat Giant Dolls' House

Prednosti za nastavnike/učenike:

Glavna prednost je prilika da učenici izbjeglice imaju priliku da svojim kolegama iz razreda i nastavniku objasne kako se osjećaju i svoju prijašnju stvarnost. Umjetnost će biti sredstvo za komunikaciju u oba čula.

Naši učenici će upoznati iskustvo svog novog partnera i usvojiti empatičan, osjetljiv stav prema njima.

Za nastavnike/ce će također biti od pomoći da saznaju više o svojim novim učenicima.

Glavni izazovi:

Možemo procijeniti provedbu aktivnosti ako je razgovor o iskustvu našeg novog učenika prerano. I dalje im može biti teško pričati o svojim prethodnim životima, posebno nakon drastičnih ili traumatskih promjena.

Kako bismo im pomogli da se osjećaju podržani, predložimo dvije opcije: prvo, pronaći drugog učenika ili člana škole koji se suočio sa nečim sličnim da podijeli svoju priču (sa našim novim učenikom kao slušaocem). Alternativno, možemo koristiti gotove didaktičke jedinice (poster, video zapisi, lektire) prije početka ove aktivnosti „otvaranja“. Pogledajte linkove na kraju grafikona.

DOBRA PRAKSA 21

Projekat Giant Dolls' House

Ključni nalazi:

Vjerujemo da će dijeljenje njihovog iskustva biti način da se “prepuste” i pripreme za novi početak, osim što ćemo biti svjesni pomoći i brige koju im novo okruženje donosi. Ako se osjećaju shvaćeno i ugodno, njihov akademski učinak će iz dana u dan biti bolji i moći će pokazati svoje snage. Na društveni način, ovakvo otvaranje će natjerati druge učenike da vide da li imaju nešto zajedničko, dobiće priliku da uspostave veze i steknu nova prijateljstva.

Linkovi na resurse:

[Projekt džinovske kuće za lutke](#)

[Dollar Street koji je razvio Gapminder: Dollar Street je interaktivna online platforma koja koristi fotografije i statistike da pruži fascinantno uvid u živote i domove ljudi širom svijeta. Istražite kakav je dom drugdje u svijetu, identificirajte sličnosti i razlike i razmislite o nejednakostima koje postoje između i unutar zemalja.](#)

DOBRA PRAKSA 22

Višejezični program podučavanja vršnjaka

Ključne riječi: Jezička podrška, vršnjačko podučavanje, dvojezično obrazovanje, poboljšanje komunikacije

Trajanje: Tokom cijele akademske godine sa sedmičnim predavanjima

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Zapošljavanje i obuka dvojezičnih vršnjačkih mentora
- Razvoj materijala i resursa za podučavanje
- Koordinacija rasporeda
- Prostor u učionici i pribor

Pregled prakse:

Višejezični program podučavanja vršnjaka osmišljen je da podrži učenike izbjeglice u prevazilaženju jezičkih barijera uparujući ih sa dvojezičnim vršnjacima koji pružaju akademsku i lingvističku pomoć. Program koristi vještine učenika koji tečno govore i jezik zemlje domaćina i maternji jezik učenika izbjeglica, stvarajući okruženje za učenje koje podržava i povezuje.

Ciljevi:

Poboljšati usvajanje jezika i akademski uspjeh učenika izbjeglica.

- Promovirati međukulturalno razumijevanje i komunikacijske vještine među svim učenicima.
- Omogućite učenicima izbjeglicama mrežu vršnjaka podrške.

DOBRA PRAKSA 22

Višejezični program podučavanja vršnjaka

Implementacija:

1. Regrutacija i obuka: Identifikujte i regrutujte dvojezične učenike da služe kao vršnjački tutori. Omogućite im obuku o strategijama podučavanja, kulturološkoj osjetljivosti i tehnikama komunikacije.
2. Sesije podučavanja: Zakažite redovne časove podučavanja na kojima vršnjački tutori pomažu učenicima izbjeglicama oko domaćih zadataka, vježbi jezika i podučavanja specifičnih za predmet. Ove sesije se mogu održavati nakon škole ili u drugim određenim periodima.
3. Razvoj resursa: Kreirajte i distribuirajte materijale za podučavanje prilagođene potrebama učenika izbjeglica, uključujući dvojezične rječnike, aplikacije za učenje jezika i vodiče za specifične predmete.
4. Praćenje i evaluacija: Redovno procjenjivati napredak učenika izbjeglica putem povratnih informacija od nastavnika i praćenja akademskog učinka. Po potrebi prilagodite program na osnovu ovih povratnih informacija.

Prednosti za nastavnike/učenike:

- Nastavnici dobijaju dodatnu podršku u pomaganju učenicima izbjeglicama da razumiju nastavni plan i program.
- Učenici izbjeglice poboljšavaju svoje jezičke vještine i akademski uspjeh.
- Vršnjački tutori razvijaju vještine vođenja, empatiju i međukulturalne komunikacijske sposobnosti.

DOBRA PRAKSA 22

Višejezični program podučavanja vršnjaka

Glavni izazovi:

- Osiguravanje dostupnosti i posvećenosti vršnjačkih mentora.
- Rješavanje različitih nivoa znanja jezika među učenicima izbjeglicama.
- Održavanje dosljedne i efikasne komunikacije između nastavnika, tutora i učenika.

Strategije za prevazilaženje izazova:

- Implementirajte fleksibilan sistem zakazivanja kako biste se prilagodili dostupnosti tutora.
- Osigurati stalnu obuku i resurse vršnjačkim mentorima.
- Omogućite redovne prijave i povratne informacije kako biste brzo riješili sve probleme.

Ključni nalazi:

Ova praksa dovodi do značajnih poboljšanja jezičkih vještina učenika izbjeglica, akademskog uspjeha i društvene integracije. Vršnjački tutori također stiču vrijedne vještine i kulturalne uvide, podstičući inkluzivnije školsko okruženje.

Linkovi na resurse:

[MTB MLE RESURS KIT Uključujući isključene: Promoviranje višejezičnog obrazovanja](#)

[UNESCO Institut za cjeloživotno učenje](#)

[UNHCR - Učenje jezika za izbjeglice](#)

[Reading Rockets o podučavanju među godinama i PALS-u](#)

[Otporni edukator o programima vršnjačkog podučavanja u srednjoj školi](#)

[eCampus vijesti o pokretanju programa vršnjačkog podučavanja](#)

DOBRA PRAKSA 23

Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje

Ključne riječi: učenje jezika, višejezičnost, vizualna pomagala, gestovi, komunikacija u stvarnom svijetu, kulturni kontekst.

Trajanje: Kontinuirano uz redovnu integraciju u dnevne časove i namjenske jezičke vježbe (30-45 minuta) 2-3 puta sedmično.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Vizuelna pomagala: slike, dijagrami, stvarni objekti, kartice, poster, itd.
- Materijali za učenje jezika: udžbenici, radne sveske, onlajn resursi, aplikacije za učenje jezika itd.
- Tehnologija: kompjuteri, tableti, projektori, audio snimci, itd.
- Ljudski resursi: tumači, prevodioci, tutori jezika, volonteri u zajednici, itd.
- Uspostaviti partnerstvo sa službama jezičke podrške (tumači, prevodioci, tutori za jezik).

Pregled prakse:

Mozaik jezika je višestruki pristup učenju jezika koji prepoznaje važnost različitih komunikacijskih strategija.

Praksa uključuje:

Vizuelna podrška: Uključite vizuelna pomagala u lekcije kako biste poboljšali razumijevanje i usvajanje vokabulara. Koristite slike, dijagrame, stvarne objekte i pokrete da ilustrirate ključne koncepte i vokabular.

DOBRA PRAKSA 23

Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje

- Multimodalne aktivnosti: Uključite učenike u aktivnosti koje koriste različite modalitete komunikacije. Uključite aktivnosti kao što su pričanje priča, igranje uloga, dijalozi i simulacije u stvarnom svijetu.
- Jezički partneri: Uparite učenike sa jezičkim partnerima (vršnjaci, volonteri, članovi zajednice) za razmjenu jezika i praksu.
- Primjena u stvarnom svetu: Stvorite prilike za učenike da koriste svoje jezičke vještine u kontekstu stvarnog svijeta (izleti, interakcije u zajednici, prezentacije gostujućih govornika).
- Kulturni kontekst: Uključite kulturni kontekst u učenje jezika kako biste poboljšali razumijevanje i uvažavanje različitih stilova komunikacije.

Jasni ciljevi:

- Poboljšati opšte jezično znanje učenika u slušanju, govoru, čitanju i pisanju.
- Poboljšati sposobnost učenika da efikasno komuniciraju u stvarnim situacijama.
- Podsticati međukulturalno razumijevanje i uvažavanje kroz učenje jezika.
- Razvijati samopouzdanje i tečnost učenika u korištenju novog jezika.

DOBRA PRAKSA 23

Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje

Uputstva za implementaciju:

- Korak 1: Procjena: Procijenite nivo znanja jezika svakog učenika i identifikujte njihove individualne potrebe i stilove učenja.
- Korak 2: Vizuelna pomagala: Prikupite razna vizuelna pomagala, kao što su slike, dijagrami, stvarni objekti i pokreti, kako biste podržali učenje jezika i učinili apstraktne koncepte konkretnijim.
- Korak 3: Multimodalne aktivnosti: Dizajnirajte i implementirajte aktivnosti učenja jezika koje uključuju različite modalitete (govor, slušanje, čitanje, pisanje). Primjeri uključuju:
 - Aktivnosti pripovijedanja i prepričavanja pomoću vizualnih pomagala.
 - Igranje uloga u scenarijima iz stvarnog života (npr. kupovina, naručivanje hrane, traženje puta).
 - Dijalozi i razgovori sa jezičkim partnerima.
 - Kreiranje vizuelnih reprezentacija vokabulara i gramatičkih konceptata.
- Korak 4: Jezički partneri: Uparite studente sa jezičkim partnerima koji vam mogu pružiti podršku i prilike za vježbanje. Ovi partneri mogu biti vršnjaci, volonteri ili članovi zajednice.
- Korak 5: Primjena u stvarnom svijetu: Organizujte izlete, interakcije u zajednici ili prezentacije gostujućih govornika gdje učenici mogu da koriste svoje jezičke vještine u autentičnom kontekstu.

DOBRA PRAKSA 23

Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje

- Korak 6: Kulturni kontekst: Integrirajte kulturalne informacije i aktivnosti u časove jezika kako biste pomogli učenicima da razumiju kulturalne nijanse komunikacije.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici:

- Razvit će efikasne strategije za podučavanje učenika različitih profila i nivoa znanja.
- Stvorit će inkluzivnije i podsticajnije okruženje za učenje za sve učenike.
- Unaprijedit će vlastite komunikacijske vještine i kulturnu svijest, te poticati školsku klimu koja vrednuje višejezičnost i komunikaciju.

Učenici:

- Poboľšat će svoje znanje jezika u različitim modalitetima (govor, slušanje, čitanje, pisanje).
- Razvit će efikasne komunikacijske strategije za prevazilaženje jezičkih barijera.
- Steći će povjerenje u njihovu sposobnost da komuniciraju na novom jeziku.
- Izgradit će međukulturalno razumijevanje i uvažavanje

DOBRA PRAKSA 23

Mozaik jezika: Izgradnja komunikacijskih vještina kroz multimodalno istraživanje

Glavni izazovi:

Prepoznavanje individualnih potreba:

Procijenite nivoe znanja jezika i prilagodite instrukcije u skladu s tim.

Baviti se različitim stilovima učenja:

Obezbijedite razne aktivnosti i resurse kako biste zadovoljili različite preferencije učenja.

Prevazilaženje ograničenja resursa:

Potražite partnerstvo sa službama za jezičku podršku i organizacijama zajednice.

Ključni nalazi:

Istraživanja pokazuju da je multimodalni pristup učenju jezika veoma efikasan za učenike svih uzrasta i porekla.

Uključujući vizuelna pomagala, primjenu u stvarnom svijetu i kulturni kontekst, nastavnici mogu stvoriti zanimljiva i djelotvorna iskustva učenja koja osnažuju učenike da postanu samopouzdana i kompetentni komunikatori.

• Linkovi na resurse:

[ACTFL Language Connects](#)

DOBRA PRAKSA 24

Jezičko putovanje

Ključne riječi: komunikacijske vještine, izgradnja vokabulara, inkluzivnost

Trajanje: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Prazni radni listovi "jezičke mape".
- Materijali za pisanje (papir, olovke)
- Tabla
- Kartice scenarija za igranje uloga
- Tajmer ili štoperica

Pregled prakse:

1. Objasnite koncept "jezičkog putovanja" kao metafore za učenje novog jezika i dajte svakom učesniku prazan radni list "jezičke mape". Takav radni list sastoji se od jednostavne mreže u koju učenici mogu zapisati nove riječi i izraze s kojima se susreću ili nauče tokom radionice.
2. Vodite aktivnost izgradnje vokabulara u kojoj učenici razmišljaju i zapisuju riječi koje se odnose na zajedničke teme (npr. porodica, hrana, škola). Podstaknite učenike da podijele svoje riječi i naprave skupnu listu na tabli.
3. Koristite prikupljeni vokabular da biste vodili aktivnost pripovijedanja u kojoj učenici pišu kratke pripovijesti ili dijaloge koji uključuju riječi koje su smislili.
4. Na osnovu kreiranih priča, dodijelite uloge učenicima (npr. crtanjem pripremljenih kartica poput „Scenario: Kupovina namirnica”) i odglumite kratke scenarije vezane za svakodnevne situacije (npr. kupovina, traženje puta). Učenici koriste jezik iz svojih priča za komunikaciju i rješavanje problema u scenarijima igranja uloga.

DOBRA PRAKSA 24

Jezičko putovanje

5. Na osnovu kreiranih priča dodijelite uloge učenicima (npr. crtanjem pripremljenih kartica poput „Scenario: Kupovina namirnica”) i odglumite kratke scenarije vezane za svakodnevne situacije (npr. kupovina, traženje puta). Učenici koriste jezik iz svojih priča za komunikaciju i rješavanje problema u scenarijima igranja uloga.
6. Učenici ponovo pregledaju svoje "jezičke mape" i popunjavaju nove riječi koje su naučili tokom radionice. Svaki učenik dijeli svoju jezičku mapu sa grupom, ističući ključne riječi i fraze koje su dodali.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Strukturiranjem radionice kao kohezivnog putovanja, učenici mogu vidjeti kako se svaka aktivnost nadovezuje na prethodnu, što dovodi do holističkog i impresivnog iskustva učenja jezika. Učenici poboljšavaju svoje znanje jezika, poboljšavaju svoje komunikacijske vještine i povećavaju samopouzdanje. Nastavnici mogu poboljšati svoje nastavne vještine, poboljšati svoju vezu sa učenicima i doprinijeti inkluzivnijoj školskoj kulturi u kojoj se svi učenici osjećaju cijenjeno i poštovano.

Glavni izazovi:

Učenici se mogu suočiti sa izazovima vezanim za ograničeno poznavanje ciljnog jezika, što otežava potpuno učešće u radionici i efikasno izražavanje. U tom slučaju pomoć nastavnika bi bila neophodna. Uovoljavanje različitim potrebama učenja, pozadinu i nivoima znanja učenika u okviru jedne radionice može biti izazovno, zahtijevajući od nastavnika da prilagode svoje pristupe nastavi i pruže različitu podršku.

DOBRA PRAKSA 24

Jezičko putovanje

Ključni nalazi:

Učenici treba da pokažu poboljšanje u svom poznavanju jezika, povećano zadržavanje vokabulara i poboljšane komunikacijske vještine u govoru, slušanju, čitanju i pisanju. Učenici bi se trebali osjećati sigurnije i ugodnije koristeći ciljni jezik u različitim kontekstima, uključujući svakodnevne razgovore, školsko okruženje i društvene interakcije, što dovodi do veće samopouzdanja i volje za komunikacijom. Još jedan važan nalaz su pozitivni odnosi sa voditeljima radionice, koje karakterizira povjerenje, poštovanje i podrška, što dovodi do većeg angažmana učenika, motivacije i zadovoljstva iskustvom u radionici.



REFINC

IV AKADEMSKA PODRŠKA

**STRATEGIJE ZA POMOĆ UČENICIMA
IZBJEGLICAMA U SUSTIZANJU I
AKADEMSKOM USPJEHU**



**Co-funded by
the European Union**

DOBRA PRAKSA 25

The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje

Ključne riječi: EAL učenici, saradnja, podrška, inkluzija

Trajanje: Mogu se koristiti čim učenik stigne i voljan je započeti svoju novu školsku rutinu. Aktivnosti se mogu koristiti sa cijelom grupom ili samo sa novim učenicima, ovisno o tome šta im je potrebno.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Nema mnogo potreba za materijalima: svaki nastavnik treba da izabere odgovarajuću strategiju i, ako je tako, kreira ili potraži već napravljene materijale, kao što su flash kartice, tekstualni šabloni, itd. Web nam nudi neke od njih.
- Nuđenje radionica za profesionalni razvoj ili treninga za nastavnike o tome kako efikasno koristiti ove strategije moglo bi osigurati njihovu uspješnu implementaciju i maksimizirati njihov uticaj.
- Dvojezični rječnici
- Audio-vizuelna pomagala za učenje jezika
- Olovke, sveske i drugi standardni materijali za učionicu

Pregled prakse:

Resurs nam daje mnogo "sjajnih ideja":

- Igre sa preprekama: Igre sa preprekama su specifičan oblik aktivnosti u vezi s nedostatkom informacija.
- Dvojezični rječnici.
- Izgradnja vokabulara.
- Saradničke aktivnosti.
- DARTs: 'DARTs' je skraćenica za usmjerene aktivnosti povezane s tekstem.

DOBRA PRAKSA 25

The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje

- Dictogloss: Dictogloss je vrsta podržanog diktata.
- Drama i igra uloga.
- Rad sa riječima rane pismenosti.
- Poboljšanje razgovora u učionici.
- Flashcards.
- Fokusiranje na gramatičke obrasce.
- Od razgovora do pisanja: 'Razgovor do pisanja' se događa kada nastavnik planira aktivnosti koje omogućavaju učenicima da usmeno uvježbaju eksplicitni vokabular, rečenicu i jezičke strukture koje su im potrebne za pisanje.
- Grafički organizatori.
- Aktivnosti vezane za nedostatak informacija.
- Aktivnosti slagalice.
- Jezičke vežbe.
- Modeliranje: Modeliranje je pružanje učenicima pismenog ili usmenog modela jezika koji bi nastavnik želio da učenik proizvede.
- Strategije postavljanja pitanja: Strategije postavljanja pitanja uključuju sposobnost postavljanja pravih pitanja u pravo vrijeme; to je moćno sredstvo za usmjeravanje učenja, protezanje razmišljanja učenika, provjeru razumijevanja i izgradnju povjerenja kod učenika.
- Čitanje za značenje.
- Skela: Skela znači pružanje privremene podrške neiskusnom učeniku kako bi im se pomoglo da završe zadatak ili steknu vještinu, a zatim postepeno povlačenje te podrške.
- Okviri za govor i pisanje.
- Tabele zamjene: nastavnik obezbjeđuje tabelu koja daje modelne rečenice sa nizom izbora između kojih učenici mogu birati, koristeći postavljeni obrazac.

DOBRA PRAKSA 25

The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje

- Prevođenje: termin koji se koristi za opisivanje praksi koje omogućavaju i ohrabruju EAL učenike da koriste svoj puni jezički repertoar kako bi ih osnažili i pomogli im da ostvare svoj puni potencijal.
- Korištenje ICT-a.
- Vizuali.

Praktična implementacija:

Ova praksa je osmišljena da riješi jezičke barijere sa kojima se učenici izbjeglice suočavaju u školskim sredinama. Uključuje interaktivne radionice koje ohrabruju aktivno učešće učenika, koristeći i njihov maternji jezik i jezik zemlje domaćina.

- Uvod u jezičke resurse (5 minuta): Upoznati učenike sa onim što će se raditi na ovoj radionici.
- Aktivnost osnovnih jezičkih vještina (40 minuta): Uključite učenike u osnovne jezičke vježbe koje pokrivaju osnovni vokabular i fraze. Koristite vizuelna pomagala i interaktivne igre kako biste olakšali učenje.
- Komunikacija Igra uloga (30 minuta): Sprovedite scenarije igranja uloga u kojima učenici vježbaju uobičajene komunikacijske situacije s kojima se mogu susresti u školi, ohrabrujući ih da primjenjuju novi vokabular i fraze.

DOBRA PRAKSA 25

Fondacija Bell - EAL strategije i sjajne ideje

Scenario 1: Traženje pomoći

Učenik A: "Izvini, možeš li mi pomoći da shvatim ovaj matematički problem?"

Učenik B: "Naravno, da pogledam. Sa kojim dijelom imaš problema?"

Scenario 2: Predstavljanje

Učenik A: "Zdravo, ja sam nov ovdje. Zovem se Ahmed."

Učenik B: "Drago mi je, Ahmede. Ja sam Marija. Odakle si?"

Scenario 3: Naručivanje hrane

Učenik A: "Htio bih sendvič i flašu vode, molim."

Učenik B: "Naravno, hoćeš li soseve u svoj sendvič?"

Scenario 4: Traženje informacija

Učenik A: "Izvini, znaš li gdje je biblioteka?"

Učenik B: "Da, na drugom je spratu. Mogu ti pokazati ako želiš."

Scenario 5: Rješavanje sukoba

Učenik A: "Uzeo si mi olovku bez pitanja!"

Učenik B: "Žao mi je, nisam znao da je tvoje. Izvoli."

DOBRA PRAKSA 25

The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje

- Grupna diskusija i povratne informacije (30 minuta): Dozvolite učenicima da podijele svoja iskustva sa jezičkim barijerama i razgovaraju o strategijama koje mogu pomoći u prevazilaženju ovih izazova. Dajte povratne informacije o njihovom učešću i upotrebi jezika tokom igre uloga.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Ovaj široki raspon strategija može se koristiti u mnoge svrhe i čini se korisnim za prilagođavanje djece na jezik i školsku rutinu.

Nastavnici stižu uvid u specifične jezičke potrebe učenika izbjeglica, dok učenici poboljšavaju svoje jezičke vještine, poboljšavajući svoju sposobnost efikasne komunikacije u školskom okruženju.

Glavni izazovi:

Glavni izazov koji nastavnici mogu imati je implementacija ovih strategija sa učenicima kojima je to potrebno (u ovom slučaju izbjeglicama), dok ostali učenici rade različite stvari. Ovi savjeti su korisni, ali mogu potrajati (priprema i primjena u praksi).

Osim toga, kako su strategije na engleskom, nastavnici koji žele da predaju neki drugi jezik morat će da prevedu neke resurse i prilagode ih svom maternjem jeziku.

Osiguravanje angažmana učenika sa različitim nivoima znanja jezika. Mjerenje napretka i pružanje individualiziranih povratnih informacija.

DOBRA PRAKSA 25

The Bell Foundation – EAL strategije i sjajne ideje

Ključni nalazi:

Strategije i „sjajne ideje“, efikasne jezičke i komunikacijske prakse pomoći će našim učenicima izbjeglicama da poboljšaju svoje akademske rezultate, društvenu integraciju, jezičke vještine i opću dobrobit u školskom okruženju, jer će početi da budu „obični“ učenici i stupiti u kontakt sa novim jezikom i sistemom.

Linkovi na resurse:

- [EAL strategije i sjajne ideje - The Bell Foundation](#)
- [Jezička ravnopravnost u digitalnom dobu](#)

DOBRA PRAKSA 26

Odakle dolazim i gdje sam sada?

Ključne riječi: inkluzija, refleksija, empatija

Trajanje: 50 do 60 minuta (trajanje varira ovisno o veličini grupe i količini informacija koje se dijele)

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Mapa svijeta i mapa zemlje u kojoj se nalazite,
- igle,
- debeli konac,
- papiri u boji,
- markeri/olovke

Pregled prakse:

Od članova grupe se traži da napišu sve kontinente velikim slovima, po jedan A4 list po kontinentu, i da pokušaju da papire sa nazivima kontinenata postave na pod prema njihovom položaju na karti svijeta.

Domovina

Od svakog učesnika se traži da stane na vrh kontinenta sa kojeg dolazi. Učesnici naizmjenično imenuju svoju domovinu i eventualno grad/selo u kojem su živjeli. Također navode šta misle da je divno u njihovoj matičnoj zemlji i/ili gradu/selu.

U ovom trenutku, voditelj pokazuje kartu svijeta. Učesnici lociraju svoje kontinente i zemlje i vide koje se druge zemlje nalaze na istom kontinentu.

DOBRA PRAKSA 26

Odakle dolazim i gdje sam sada?

Sopstveno putovanje

Svaki član grupe uzima pribadače i konac i ponovo kreira sopstvenu migratornu rutu na karti svijeta do zemlje u kojoj se nalazi i do grada/sela u kojem trenutno borave. Učesnici mogu ukazati na nekoliko mjesta/stajališta kroz koje prolazi njihova ruta.

Osim što će moći podijeliti neke informacije o svojoj ličnoj priči, učesnici će razmišljati o različitim putovanjima. Na kraju vježbe, voditelj se podstiče da započne diskusiju o tome šta su različiti učesnici osjećali tokom svog putovanja i šta im se svidjelo/nije svidjelo u nekim fazama putovanja. Ako kontekst dozvoljava, voditelji mogu pitati i da li neko želi podijeliti neke poteškoće s kojima se susreo tokom putovanja i/ili o nekim ugodnim stvarima koje je otkrio.

Za nastavnike i edukatore ovdje su opće smjernice kako poboljšati kulturnu osjetljivost i njegovati inkluziju.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici:

- Bolje razumijevanje osjećaja i misli svojih učenika, kako bi se ojačala njihova veza i mogući korijen njihove konfliktne situacije.

Učenici:

- Otvaranje sebe, neranjivo osjećanje, razmjena vršnjačkog iskustva i razumijevanje, inkluzivno okruženje

DOBRA PRAKSA 26

Odakle dolazim i gdje sam sada?

Glavni izazovi:

Glavni izazovi bi bili pravilna priprema učenika i osigurati:

- Ako im je ugodno da dijele
- kulturalna ograničenja
- Da ne napadamo njihova uvjerenja
- Jezičke barijere

Ključni nalazi:

Ova aktivnost može biti pravi razbijač predrasuda, jer će na kraju otkloniti zablude o izbjegličkim ili lokalnim učenicima. Služi kao otvarač za komunikaciju jer kada drugi vide putovanja i iskustva koja osjećaju drugi, mogu ih bolje razumjeti kako se osjećaju i sa čime se moraju nositi.

Linkovi na resurse:

[Aktivnosti i ideje](#)

DOBRA PRAKSA 27

Obuka nastavnika: Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji učenika migranata i izbjeglica (1. izdanje)

Ključne riječi: Mentorstvo; obuka nastavnika; podrška nastavnika

Trajanje: 25h Kurs obuke za nastavnike, podijeljen na online i offline sesije

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Tokom obuke biće dostupni video zapisi, dokumentacija, linkovi i bibliografija kako bi se polaznicima omogućilo da prodube svoje znanje o temama.

Pregled prakse:

Cilj ovog predmeta je obučiti nastavnike da razviju efikasne strategije za doček i integraciju studenata migranata, predstavljanjem metodoloških prijedloga, u početku zasnovanih na dekonstrukciji mitova, predrasuda i stereotipa (svjesnih ili nesvjesnih), s ciljem prevazilaženja postojećih barijera i ograničenja i promicanje istinske kulture različitosti u učionici, doprinoseći tako uspjehu procesa integracije.

Kurs je također usmjeren na širenje novih pedagoških pristupa metodologijama učenja za kurikularne sadržaje.

Ovaj kurs obuke ima za cilj:

- Povećati znanje, vještine i sposobnosti nastavnika kako bi se osiguralo da se pristup djece (i pravo na pristup) kvalitetnom obrazovanju poštuje, štiti i ispunjava;

DOBRA PRAKSA 27

Obuka nastavnika: Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji učenika migranata i izbjeglica (1. izdanje)

- Dekonstruisati mitove, predrasude i stereotipe među nastavnicima koji učestvuju u vezi sa prijemom učenika različitih nacionalnosti u obrazovnom kontekstu;
- Obučiti nastavnike da razviju strategije za integraciju učenika migranata u obrazovne kontekste, uključivanjem samih učenika u mentorstvo i kao uzore u procesu integracije novih učenika migranata i izbjeglica;
- Pružiti učesnicima skup alata i strategija za vođenje i savjetovanje svojih učenika u okruženju podrške u učionici.

Obuka je organizovana u 8 modula:

- Prezentacija (2 sinhrona sata)
- Modul I. Samodijagnostika: mitovi, stereotipi i predrasude (3 asinhrona sata)
- Modul II. Integracija učenika migranata/izbjeglica u škole (3 asinhrona sata)
- Modul III. Doprinos nastavnika smanjenju uticaja negativnih iskustava učenika izbjeglica/migranta (3 asinhrona sata)
- Modul IV. Strategije za integraciju učenika migranata/izbjeglica u učionicu (3 asinhrona sata)
- Modul V. Mentorstvo: Koncepti i osnove (2 sinhrona sata)

DOBRA PRAKSA 27

Obuka nastavnika: Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji učenika migranata i izbjeglica (1. izdanje)

Modul VI. Šta čini dobrog mentora? (2 sinhrona sata)

Modul VII. Implementacija mentorskih programa u školama (2 sinhrona sata)

Modul VIII. Komplementarne aktivnosti za podršku integraciji djece izbjeglica/migranta (2 sinhrona sata)

Prezentacija predloženih aktivnosti za implementaciju u učionici

Evaluacija (2 sinhrona sata + 1 asinhroni sat)

Prezentacija i diskusija o obimu metodologija koje se primenjuju u školskom kontekstu.

Kritička refleksija.

Prednosti za nastavnike/učenike:

Za nastavnike:

- Obogaćivanje znanja i pedagoških vještina usmjerenih na različitost i inkluziju.
- Obuka za dekonstrukciju mitova, predrasuda i stereotipa, promicanje svjesnijeg i osjetljivijeg pristupa dočeku učenika migranata/izbjeglica.

DOBRA PRAKSA 27

Obuka nastavnika: Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji učenika migranata i izbjeglica (1. izdanje)

- Sticanje praktičnih alata i strategija za mentorstvo, olakšavanje integracije i obrazovnog uspjeha učenika migranata/izbjeglica.
- Razvoj vještina komunikacije, empatije i rješavanja konflikata, neophodnih za pratnju i podršku učenicima

Za studente:

- Ugodnije i inkluzivnije školsko okruženje, uvažavanje različitosti i promicanje jednakih mogućnosti.
- Veći osjećaj pripadnosti i prihvaćanja kroz prepoznavanje i vrednovanje njihove kulture i iskustva.
- Podrška kroz mentorske programe, koji olakšavaju integraciju, učenje i emocionalno blagostanje.
- Promoviranje pozitivnih uzora među samim učenicima, podsticanje međusobne podrške i uzajamne pomoći.

Glavni izazovi:

- Otpor promjenama: Može postojati otpor od strane nastavnika ili školske zajednice da se prilagode novim nastavnim metodologijama i pristupima koji promoviraju različitost i inkluziju.
- Ograničeni resursi: Nedostatak materijalnih, finansijskih i ljudskih resursa može ometati efektivnu implementaciju predloženih strategija, uključujući mentorske programe.

DOBRA PRAKSA 27

Obuka nastavnika: Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji učenika migranata i izbjeglica (1. izdanje)

- Raznolikost potreba: Heterogenost učenika migranata/izbjeglica, uključujući jezičke i kulturalne razlike i traumatska iskustva, predstavlja značajan izazov za nastavnike u personalizaciji podrške.
- Obuka i podrška nastavnika: Potreba za stalnom obukom i podrškom za nastavnike da se bave složenim pitanjima traume, kulturalne raznolikosti i integracije.

Ključni nalazi:

Obuka predstavlja osnovnu inicijativu za odgovor na izazove rastuće kulturalne raznolikosti u portugalskim školama, promovišući integraciju učenika migranata i izbjeglica na efikasan i pun poštovanja način. Naglašava važnost dekonstrukcije predrasuda i njegovanja kulture različitosti, ne samo za dobrobit i uspjeh učenika migranata/izbjeglica, već i za obogaćivanje obrazovnog iskustva cijele školske zajednice.

Takođe se zaključuje da su mentorski programi i obuka nastavnika o interkulturalnim kompetencijama od suštinskog značaja za izgradnju inkluzivnog školskog okruženja, promovišući kohezivnije i gostoljubivije društvo.

Linkovi na resurse:

[Mentorski i referentni modeli za podršku integraciji studenata migranata i izbjeglica \(1. izdanje\) \(portugalski jezik\)](#)



REFINC

V ANGAŽMANU ZAJEDNICI

**PODSTICANJE UKLJUČIVANJA LOKALNE
ZAJEDNICE I PORODICA U PROCES
INTEGRACIJE**



**Co-funded by
the European Union**

DOBRA PRAKSA 28

Angažman zajednica i učenika izbjeglica

Ključne riječi:

kulturalne rute, angažman zajednice, integracija izbjeglica

Trajanje: 90 minuta radionice

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Projektor za prezentacije o Putevima kulture
- Sveske i olovke za učesnike
- Računarski i internet pristup za digitalne resurse

Pregled prakse:

- Uvod i Brainstorming (20 minuta):

Počnite tako što ćete ukratko predstaviti važnost uključivanja zajednice u podršku integraciji učenika izbjeglica. Podstaknite učesnike da podijele svoja razmišljanja i iskustva vezana za angažman zajednice. Omogućite brainstorming sesiju na kojoj učesnici predlažu ideje za uključivanje lokalne zajednice i porodica.

- Diskusije u malim grupama (30 minuta):

1. Podjela učesnika u grupe (5 minuta):

Počnite tako što ćete učesnike podijeliti u male grupe, koje se idealno sastoje od 3-5 pojedinaca po grupi. Možete koristiti različite metode za grupisanje, kao što je numerisanje, dodjeljivanje naljepnica u boji ili jednostavno omogućavanje učesnicima da se sami odaberu u grupe.

DOBRA PRAKSA 28

Angažman zajednica i učenika izbjeglica

2. Dodjeljivanje specifičnih aspekata angažmana u zajednici (5 minuta):
Kada se grupe formiraju, dajte svakoj grupi specifičan aspekt angažmana zajednice na koji će se fokusirati. na primjer:

3. Vodeća pitanja za diskusiju (20 minuta):

Za svaki aspekt angažmana zajednice, postavite pitanja koja će voditi diskusiju i generiranje ideja unutar grupa. Evo nekoliko primjera:

Doseg roditelja:

Kako možemo efikasno komunicirati sa roditeljima kako bismo ih uključili u školske aktivnosti i podržali njihov angažman u obrazovanju svoje djece?

S kojim se preprekama roditelji mogu suočiti u učešću u školskim događajima i kako ih možemo prevazići?

Koje strategije možemo implementirati kako bismo izgradili povjerenje i saradnju između roditelja, nastavnika i školskog osoblja?

Saradnja sa lokalnim preduzećima:

Kako možemo identifikovati lokalna preduzeća koja su spremna da se udruže sa našom školom da podrže integraciju učenika izbjeglica?

Koje vrste resursa ili podrške lokalna preduzeća mogu pružiti za poboljšanje obrazovnih mogućnosti za studente izbjeglice?

Kako možemo osigurati da suradnja s lokalnim preduzećima bude obostrano korisna i usklađena s potrebama obje strane?

DOBRA PRAKSA 28

Angažiranje zajednica i učenika izbjeglica

Učešće organizacija zajednice:

- Koje društvene organizacije postoje u našem lokalnom području i kako možemo iskoristiti njihove resurse i stručnost za podršku učenicima izbjeglicama?
- Koje posebne uloge mogu imati organizacije zajednice u rješavanju jedinstvenih potreba i izazova sa kojima se suočavaju učenici izbjeglice i njihove porodice?
- Kako možemo uspostaviti djelotvorna partnerstva sa organizacijama zajednice kako bismo olakšali stalnu podršku i angažman u procesu integracije?

- Dijeljenje i povratne informacije (30 minuta):

Nakon dodijeljenog vremena za diskusiju, ponovo sazovite cijelu grupu i pozovite predstavnike svake grupe da podijele ključne nalaze i ideje nastale tokom njihovih diskusija. Podstaknite izlagače da daju kratke sažetke i istaknu sve inovativne ili obećavajuće pristupe koje je identificirala njihova grupa.

- Zaključak i naredni koraci (10 minuta):

Sažmite ključne uvide i akcije identifikovane tokom radionice. Pojačati važnost angažmana zajednice u podsticanju integracije i dobrobiti učenika izbjeglica i izraziti zahvalnost za doprinos učesnika i posvećenost ovom važnom poslu.

DOBRA PRAKSA 28

Angažman zajednica i učenika izbjeglica

Prednosti za nastavnike/učenike:

Pružila inovativan pristup integraciji učenika izbjeglica kroz kulturni angažman, podstičući međusobno razumijevanje i socijalnu koheziju u školskim zajednicama.

Glavni izazovi:

Balansiranje obrazovnih ciljeva sa aktivnostima angažovanja, osiguravanje smislenog učešća svih učenika i prilagođavanje obrazovanja o kulturnom naslijeđu različitom studentskom porijeklu.

Ključni nalazi:

Uključivanje kulturnog naslijeđa i angažmana zajednice u integraciju učenika izbjeglica može poboljšati empatiju, kulturno razumijevanje i društvenu koheziju u školskom okruženju.

Linkovi na resurse:

[Društveno učešće i socijalna kohezija u EU-makro regijama](#)

DOBRA PRAKSA 29

Krugovi dobrodošlice: Gradnja mostova kroz zajednička iskustva

Ključne riječi:

Integracija, kulturalna razmjena, volonterizam, porodični angažman

Trajanje: U toku sa redovnim događajima i aktivnostima planiranim tokom cijele godine.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Identifikujte prostore zajednice za događaje (parkovi, društveni centri, biblioteke).
- Rekrutirajte volontere iz lokalne zajednice (jezički partneri, kulturni ambasadori, mentori).
- Organizirajte događaje dobrodošlice (zabave, sajmovi kulture, sportske aktivnosti, razmjene jezika).
- Razviti kanale komunikacije (bilteni, društvene mreže, roditeljski sastanci).

Pregled prakse:

Krugovi dobrodošlice imaju za cilj da njeguje smislene veze između izbjegličkih porodica, članova lokalne zajednice i školskog osoblja.

Praksa uključuje:

- **Događaji dobrodošlice:** Organizujte događaje koji slave kulturnu raznolikost i pružaju prilike za interakciju i zajednička iskustva.
- **Mogućnosti volontera:** Angažirajte članove zajednice kao volontere za podršku izbjegličkim porodicama na različite načine (poučavanje jezika, kulturalna orijentacija, društvene aktivnosti).
- **Porodični angažman:** Ohrabrite izbjegličke porodice da učestvuju u školskim aktivnostima i događajima, podstičući osjećaj pripadnosti i povezanosti.

DOBRA PRAKSA 29

Krugovi dobrodošlice: Gradnja mostova kroz zajednička iskustva

- Otvorena komunikacija: Kreirajte platforme za otvoreni dijalog i razmjenu između izbjegličkih porodica, školskog osoblja i članova zajednice.

Koraci akcije: Dodatak praksi „Krugovi dobrodošlice”

Prednosti za nastavnike/učenike:

Nastavnici stižu kulturološke uvide i podršku zajednice, grade odnose sa porodicama i stvaraju inkluzivno okruženje.

Učenici razvijaju pripadnost, uče iz različitih perspektiva, poboljšavaju jezične vještine i pristupaju široj mreži podrške.

Glavni izazovi:

Prevazilaženje jezičkih barijera:

Osigurati tumače ili prevodilačke usluge po potrebi.

Izgradnja povjerenja:

Stvoriti sigurne prostore za otvoreni dijalog i kulturnu razmjenu.

Rješavanje kulturnih nesporazuma:

Ponudite obuku o kulturološkoj osjetljivosti za volontere i školsko osoblje.

Ključni nalazi:

Istraživanja pokazuju da je snažan angažman zajednice ključan za uspješnu integraciju izbjeglica. Kada škole, porodice i zajednice rade zajedno, učenici izbjeglice doživljavaju lakšu tranziciju, poboljšane akademske rezultate i veću opću dobrobit.

Linkovi na resurse:

[Zaštita u zajednici](#)

DOBRA PRAKSA 30

U njihovim patikama

Ključne riječi: inkluzija izbjeglica, svijest, podrška, srednjoškolci

Trajanje: Inicijativa bi se mogla efikasno sprovoditi u periodu od jedne akademske godine. Ovaj vremenski okvir omogućava postepeno uvođenje aktivnosti, dajući učenicima dovoljno vremena da se uključe, razmisle i razviju projekte koji se odnose na inkluziju i integraciju izbjeglica. Radionice i aktivnosti bi se mogle izmjenjivati tokom cijele godine kako bi se uskladili sa školskim terminima i praznicima, osiguravajući trajno i efektivno iskustvo učenja.

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Interaktivni materijali za radionicu
- Govornici ili facilitatori izbjeglica
- Multimedijalni resursi za podizanje svijesti
- Usluge prevođenja
- Alati za razvoj projekta

Pregled prakse:

Ova inicijativa ima za cilj podizanje svijesti među srednjoškolcima i nastavnicima o potrebama i potencijalima izbjeglica. Uključuje interaktivne radionice i aktivnosti koje njeguju razumijevanje i empatiju prema izbjegličkom iskustvu.

Ciljevi:

- Njegovati interkulturalno razumijevanje i empatiju među učenicima i nastavnicima.
- Istaknuti talente, vještine i znanje koje izbjeglice donose svojim zajednicama domaćinima.
- Podsticati razvoj inkluzivnih školskih projekata koji podržavaju integraciju izbjeglica.

DOBRA PRAKSA 30

U njihovim patikama

Implementacija:

1. Početak radionice: Počela je jednodnevna radionica u Beogradu, a predstavnici različitih škola učestvuju u aktivnostima koje uključuju direktnu interakciju sa mladim izbjeglicama. Ovaj susret je osmišljen da razbije predrasude i podstakne direktno razumijevanje izbjegličkog iskustva.
2. Svijest i edukacija: Kroz prezentacije i diskusije, učesnici se upoznaju sa izazovima s kojima se suočavaju izbjeglice.
3. Razvoj projekta: Učenici imaju zadatak da tokom akademske godine kreiraju male projekte koji se fokusiraju na inkluziju i integraciju izbjeglica u lokalne zajednice.
4. Stalna podrška i evaluacija: UNHCR pruža stalnu podršku i resurse za razvoj ovih projekata. Na kraju godine, najkreativniji i najupečatljiviji projekti su prepoznati i nagrađeni.

Rezultati: Inicijativa dovodi do veće svijesti i razumijevanja pitanja izbjeglica među učenicima i nastavnicima. To također rezultira opipljivim projektima koji doprinose uključivanju i integraciji izbjeglica u lokalne zajednice.

Kako implementirati:

- Koordinirati sa UNHCR-om i lokalnim obrazovnim vlastima za organizaciju početne radionice.
- Angažirajte se sa izbjegličkim zajednicama kako biste učestvovali u programu.
- Osigurati resurse i obuku za učenike i nastavnike da razviju i implementiraju svoje projekte.
- Pratiti i evaluirati projekte, nudeći podršku po potrebi.

Praksa obrazuje i osnažuje studente da preuzmu značajne akcije ka stvaranju inkluzivnog okruženja za izbjeglice, čime se poboljšava obrazovno iskustvo za sve učesnike.

DOBRA PRAKSA 30

U njihovim patikama

Prednosti za nastavnike/učenike:

Učešćem u ovoj inicijativi učenici razvijaju kritičko mišljenje, empatiju i vještine upravljanja projektima. Izbjeglice imaju koristi od većeg prihvatanja i podrške u svojim novim zajednicama, poboljšavajući njihov proces integracije i cjelokupno blagostanje.

Glavni izazovi:

Prepreke uključuju jezičke barijere, kulturološke nesporazume i ograničen angažman. Prevazilaženje ovih zahtjeva zahtijeva pružanje jezičke podrške, obuku za kulturnu kompetenciju i aktivno uključivanje izbjeglica u planiranje i izvođenje aktivnosti. Osiguravanje kontinuiranog dijaloga i povratnih informacija među učenicima, nastavnicima i izbjeglicama može podstaći inkluzivnije i razumnije školsko okruženje, pomažući uspješnu integraciju.

Ključni nalazi:

Ova praksa pomaže učenicima izbjeglicama poboljšavajući usvajanje jezika i akademski učinak kroz prilagođenu obrazovnu podršku. Socijalna integracija se potiče stvaranjem empatije i veza sa vršnjacima, poboljšavajući psihološko blagostanje. Inkluzivno okruženje podiže samopouzdanje, olakšavajući lakše prilagođavanje novom školskom okruženju i promovišući ukupni uspjeh na njihovom obrazovnom putu.

Linkovi na resurse:

[Projekat „U njihovim patikama“ na srpskom jeziku](#)

DOBRA PRAKSA 31

Krug pripovjedača: kulturalna razmjena kroz priče

Ključne riječi:

kulturalne priče, razredne aktivnosti, svijest o izbjeglicama, izgradnja empatije

Trajanje: 120 minuta

Preliminarna priprema i potrebni materijali:

- Udoban raspored sjedenja za krug.
- Smjernice za slušanje i dijeljenje s poštovanjem.
- Materijali za učenike da kreiraju jednostavan kulturni artefakt ili crtež u vezi sa pričama (papir, materijali za bojenje, itd.).

Pregled prakse:

"Krug kulturalnih priča" je jednostavna, zanimljiva aktivnost koju jedan nastavnik može implementirati u učionici. Cilj je podsticati empatiju, kulturnu svijest i inkluzivnost dijeljenjem i diskusijom o kulturalnim pričama, posebno onima koje naglašavaju izbjeglička iskustva.

Korak po korak uputstva za nastavnike:

Korak 1: Uvod (5 minuta)

Uvedite koncept kruga kulturalne priče, naglašavajući poštovanje, aktivno slušanje i otvorenost.

Objasnite važnost dijeljenja i razumijevanja različitih kulturnih pozadina, posebno onih od izbjeglica.

DOBRA PRAKSA 31

Krug pripovjedača: kulturalna razmjena kroz priče

Korak 2: Dijeljenje priče (1 sat)

Započnite krug s nastavnikom ili učenikom koji će podijeliti kratku kulturnu priču ili iskustvo, po mogućnosti vezano za perspektivu izbjeglice.

Dajte priliku da podijelite sa učenicima, ohrabrujući ih da ispričaju priču iz svoje kulture ili priču koju su čuli. Ako učenici oklijevaju, pripremite nekoliko rezervnih priča.

Omogućite kratku diskusiju nakon svake priče, fokusirajući se na osjećaje, uvide i kulturalne vrijednosti.

Korak 3: Reflektivna aktivnost (30 minuta)

Nakon što se priče podijele, obezbijedite materijale učenicima da kreiraju jednostavan artefakt ili crtež koji predstavlja nešto što su naučili ili osjetili tokom kruga priča.

Podsticati kreativnost i lično izražavanje, omogućavajući učenicima da prikažu kulturalne simbole, emocije ili ključne elemente priče.

Korak 4: Dijeljenje i zaključivanje (15 minuta)

Pozovite učenike da podijele svoje kreacije ili razmišljanja s razredom, objašnjavajući značaj svog rada.

Završite aktivnost diskusijom o vrijednosti empatije i kulturnog razumijevanja, jačajući važnost inkluzivnosti i poštovanja različitog porijekla.

DOBRA PRAKSA 31

Krug pripovjedača: kulturalna razmjena kroz priče

Prednosti za nastavnike/učenike:

- Poboljšava vještine slušanja i empatije učenika.
- Promoviše kulturnu svijest i uvažavanje u učionici.
- Podstiče učenike da kreativno izraze svoje misli i osjećanja.

Glavni izazovi:

- Osigurati da se svi učenici osjećaju ugodno i poštovano tokom dijeljenja.
- Efikasno upravljanje vremenom kako bi se omogućilo dijeljenje i diskusija.

Ključni nalazi:

- Učešće u krugu priča može značajno povećati razumijevanje i empatiju učenika prema različitim kulturama, uključujući kulture vršnjaka izbjeglica.
- Aktivnost podstiče učenike da razmisle o sopstvenim kulturnim identitetima i da cene različitost svojih drugova iz razreda.

Linkovi na resurse:

- [Zajednički rad na približavanju EU njenim građanima](#)
- [Društveno učešće i socijalna kohezija u makroregijama EU](#)
- [Akcioni plan za integraciju i inkluziju 2021 - 2027](#)



REFINC

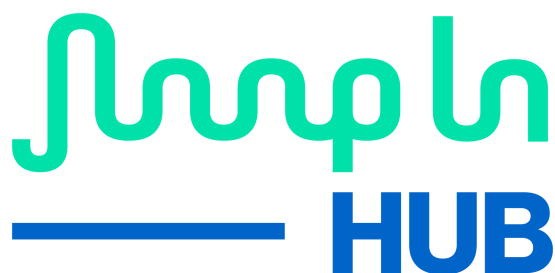
VI UPOZNAJTE NAŠ TIM



**Co-funded by
the European Union**

Colegio Virgen de la Rosa

CAJADEBURGOS



Jump in para um Futuro Inovador e Empreendedor



ZAVRŠNE RIJEČI

Kao edukatori, imamo odgovornost i privilegiju da oblikujemo inkluzivno, njegujuće okruženje u kojem se svaki učenik osjeća cijenjenim, poštovanim i podržanim. Praksa opisana u ovom priručniku osmišljena je da vas vodi njegovanju takvog okruženja za učenike izbjeglice, pomažući im ne samo da se integriraju već i da napreduju u učionici. Primjenom ovih pristupa doprinosite stvaranju svjetlije budućnosti u kojoj se slavi različitost, a svako dijete je osnaženo da ostvari svoj potencijal.

Ovaj priručnik, koju je razvio konzorcij Erasmus+ projekta "Povećanje učešća izbjeglica u evropskim školama - REFINC", 2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694, predstavlja samo početak stalne posvećenosti jačanju obrazovne podrške djeci izbjeglicama . Nadamo se da će vam ovih 30 dobrih praksi pružiti vrijedne uvide i efikasne alate za rješavanje jedinstvenih izazova i mogućnosti inkluzivnog obrazovanja. Zajedno, kroz kontinuirano učenje, empatiju i posvećenost, možemo imati trajan uticaj u životima naših učenika i izgraditi kohezivnije i saosećajnije zajednice širom Evrope.

Hvala vam na vašoj posvećenosti da napravite razliku!



REFINC

**Finansirano od strane Evropske unije.
Izražena mišljenja i stavovi su, mišljenja i
stavovi autora i ne odražavaju nužno
stavove Evropske unije ili Evropske izvršne
agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA).
Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu biti
odgovorne za njih.**

Ovaj dokument je samo za elektronsku
upotrebu. Molimo nemojte štampati.

© 2024. Ovo djelo je licencirano pod licencom CC BY-
SA 4.0.



**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694